

Titel

Memo armoede in gezinnen

Voorstel besluit

1. Instemmen met bijgevoegde memo betreffende armoede in gezinnen in gemeente Barneveld.
2. Instemmen met de voorstellen tot verwerking van de adviezen van het Nibud.
3. De memo, de minima-effectrapportage 2019 en de resultaten van de armoede-index 2018 van KWIZ ter kennisname aan de Raad aanbieden (via Rubriek B).
4. Instemmen met het uitvoeren van de eerstvolgende minima-effectrapportage over vier jaar.

1. Inleiding

Eerder dit jaar is aan de Raad een memo toegezegd over armoede in gezinnen in de gemeente Barneveld. De memo geeft een overzicht van de huidige stand van zaken en ontwikkelingen op dit thema. Daarnaast zijn ook de resultaten van de minima-effectrapportage toegevoegd. Deze wordt elke twee jaar uitgevoerd. De rapportage geeft inzicht in de effecten van het huidige minimabeleid van de gemeente Barneveld. In de memo worden de resultaten van deze minima-effectrapportage 2019 besproken. Ook wordt er ingegaan op de door het Nibud voorgestelde adviezen en aandachtspunten. Verder geeft de KWIZ armoede index (2019) een overzicht van de samenstelling en grootte van de groep minima in de gemeente Barneveld.

2. Beoogd effect

a) Meetbaar effect

Door het uitvoeren van de minima-effectrapportage wordt inzichtelijk wat het effect van het minimabeleid is op verschillende huishoudtypen in de gemeente Barneveld. Hierbij is er in deze memo specifiek aandacht voor de situaties in de gezinnen. De KWIZ armoede index maakt daarbij inzichtelijk wat het bereik is van de diverse minimaregelingen.

b) Maatschappelijk effect

Indien de resultaten van de minima-effectrapportage daartoe aanleiding geven, kan het lokale beleid worden aangepast. Dit zodat de diverse regelingen effectief worden toegepast op de huishoudtypen die de meeste behoefte hebben aan ondersteuning. Hierdoor wordt sociale participatie van de doelgroep bevorderd. Verder kunnen de resultaten van de KWIZ armoede-index er aanleiding toe geven om de diverse minimaregelingen (nog) meer onder de aandacht te brengen, om zo het bereik te vergroten.

3. Argumenten

1.1 Met de memo wordt de toezegging aan de Raad afgedaan.

Aan de Raad is eerder dit jaar een memo toegezegd over armoede in gezinnen in gemeente Barneveld. Bijgevoegde memo is hiervoor opgesteld, waarin wordt ingegaan op de huidige stand van zaken en de ontwikkelingen op dit terrein. Hierbij wordt er specifiek ingegaan op het huidige minimabeleid. Daarbinnen wordt er gekeken naar de pilot vroegsignalering schulden, het platform Jeugd: kind en armoede, de ValleiDialoog. Verder wordt er ingegaan op de resultaten van twee onderzoeken, de resultaten van de KWIZ armoede index en de resultaten van de minima-effectrapportage. Met deze memo wordt er invulling gegeven aan de eerder gedane toezegging aan de Raad.

1.2 De adviezen van het Nibud verwerken, passend bij de lokale situatie van gemeente Barneveld.

Op basis van de resultaten van de minima-effectrapportage stelt het Nibud een aantal aanbevelingen ter verbetering voor. Per aanbeveling wordt er aangegeven hoe er mee om gegaan zal worden. De aanbevelingen sluiten grotendeels aan bij het huidige minimabeleid van de gemeente en kunnen daardoor gevolgd worden. Voor het andere deel van de aanbevelingen geldt dat we er aandacht voor hebben en dit mee kunnen nemen richting de toekomst. Voor alle aanbevelingen geldt dat de inwoner centraal staat en dat er altijd mogelijkheden zijn voor een gesprek en advies bij de gemeente.

1.3 Met de onderzoeken worden de effecten en resultaten van het minimabeleid aangetoond.

In de KWIZ armoede index (2019) wordt een overzicht gegeven van de samenstelling en grootte van de groep minima in de gemeente Barneveld. Daarnaast is inzichtelijk gemaakt in hoeverre er gebruik wordt gemaakt van de minimaregelingen. In de minima-effectrapportage 2019 kan het effect van de verschillende inkomensondersteunende regelingen op de maandelijkse begrotingen van diverse huishoudens teruggevonden worden. Deze resultaten over het bereik/gebruik en effect van de diverse minima-regelingen zijn in het kader van dit memo van belang om te delen met de Raad, omdat het de resultaten van het huidige minimabeleid goed weergeeft.

1.4 Gezien de huidige resultaten de eerstvolgende minima-effectrapportage over vier jaar uitvoeren.

Het college laat momenteel iedere twee jaar een minima-effectrapportage uitvoeren. Gezien de huidige resultaten van de MER 2019 (en de resultaten van de MER 2017), en de kosten die ermee gepaard gaan, wordt voorgesteld om de eerstvolgende minima-effectrapportage over vier jaar, in 2023, uit te laten voeren. Indien nodig kan dit, op verzoek, vaker uitgevoerd worden (bijvoorbeeld bij grote landelijke of lokale wijzigingen van het beleid, die van grote invloed kunnen zijn op het minimabeleid). Dit sluit aan bij de motie armoedemonitor die op 17 juni 2015 door de Raad is aangenomen, waarin werd voorgesteld om eens per vier jaar een armoedemonitor op te laten stellen door een externe partij.

4. Kanttekeningen

n.v.t.

5. Financiën

n.v.t.

6. Uitvoering

n.v.t.

7. Bijlagen

1. Memo armoede in gezinnen (inclusief de resultaten van de minima-effectrapportage 2019).
2. Begrotingen minima-effectrapportages 2017 en 2019 per huishouden vergeleken.
3. De minima-effectrapportage gemeente Barneveld 2019.
4. De rapportage KWIZ armoede-index cijfers 2018.
5. Flyer minima-regelingen gemeente Barneveld.

Memo

Datum:
4 november 2019

Onderwerp: Armoede in gezinnen

Ter attentie van: De gemeenteraad

Afzender: College van burgemeester en wethouders van Barneveld

Armoede in gezinnen

Aan de Raad is een memo toegezegd over armoede in gezinnen in gemeente Barneveld. Graag nemen we u mee in de huidige stand van zaken en ontwikkelingen. Daarnaast komen in dit memo de volgende onderwerpen aan bod:

- Armoede in gezinnen gemeente Barneveld, het huidige minimabeleid:

- De pilot vroegsignalering schulden.
- Het platform Jeugd: thema Kind en Armoede.
- De ValleiDialoog.

- Onderzoeken:

- De resultaten van de KWIZ armoede index.
- De resultaten van de minima-effectrapportage 2019. De MER gaat in op diverse type huishoudens. Alle resultaten zullen beschreven worden, hierbij zal er specifiek ingegaan worden op de resultaten van de diverse regelingen voor gezinnen in de gemeente.

- Rijksontwikkelingen

Armoede in gezinnen: het huidige minimabeleid

Armoede in gezinnen

Mensen zijn arm wanneer ze gedurende langere tijd niet de middelen hebben voor de goederen en voorzieningen die in hun samenleving als minimaal noodzakelijk gelden (definitie volgens het Sociaal en Cultureel Planbureau). Het rapport 'Armoede in kaart 2019' van het Sociaal en Cultureel Planbureau geeft aan dat in 2017 in totaal ruim 272.000 minderjarigen (0 tot 18 jaar) in armoede leefden. Zij vormden 8,1% van de totale bevolking tot 18 jaar. Net als de totale armoede in Nederland neemt ook de armoede onder kinderen en jongeren af sinds 2013. In dat jaar was 10,3% van hen arm: ruim 337.000 minderjarigen.

De KWIZ armoedemonitor¹ geeft aan dat er in de gemeente Barneveld 14.583 jongeren in de leeftijd tot 18 jaar wonen en dat daarvan 518 in een huishouden wonen met een inkomen tot 110 procent van de toepasselijke bijstandsnorm. Dit is 3,6 procent van alle opgroeiende kinderen in de gemeente.

¹ Zie voor dit rapport: Collegebesluit 1043834.

Als gemeente Barneveld nemen we diverse maatregelen om armoede zoveel mogelijk te voorkomen. We proberen problemen rond armoede en/of schulden bij de inwoners zoveel mogelijk te voorkomen of weg te nemen.

Als inwoners er financieel zelf niet meer uitkomen, kunnen zij terecht bij de gemeente. Op grond van de wet gemeentelijke schuldhelpverlening bieden we ondersteuning bij de totstandkoming van een minnelijke schuldregeling of helpen we bij de aanvraag voor een wettelijke schuldregeling op grond van de WSNP (Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen). Maar onze gespreksvoerders doen meer dan in het door de wet beschreven kader. Ieder huishouden dat zich zorgen maakt over de financiële situatie is welkom voor een vrijblijvend budgetadviesgesprek. Ook kan budgetcoaching, budgetbeheer of crisisbemiddeling worden geboden. Indien gewenst kan worden doorverwezen naar ondersteuning van maatschappelijke organisaties.

We vinden het belangrijk dat alle kinderen mee kunnen doen en hierbij niet afhankelijk zijn van de financiële situatie van hun ouders. Zoals u weet biedt de gemeente daarom een aantal regelingen aan waar gezinnen met een kleine beurs (een laag inkomen of deelnemers aan een schuldhelpverleningstraject) gebruik van kunnen maken (zie bijlage 5 voor de diverse minima-regelingen).

Deze regelingen worden onverminderd onder de aandacht gebracht om ook juist de gezinnen met een laag inkomen te bereiken en het bereik van de regelingen te vergroten. Dit wordt onder andere gedaan door (maatschappelijke) organisaties in de gemeente te informeren over en te wijzen op de diverse regelingen.

Aanvullend hierop is de pilot van de Meedoen Coach gestart. De Meedoen Coach begeleidt en helpt kinderen en jongeren om mee te doen op het gebied van sport, cultuur, school en sociale activiteiten. Daarnaast kan de Meedoen Coach een gezin ook wijzen op de minimaregelingen of op andere bestaande voorzieningen. Deze Meedoen Coach is een jongerenwerker van Be Active. Momenteel wordt de inzet gemonitord en aan het einde van dit jaar wordt bepaald of structurele inzet gewenst is en in welke vorm.

Verder is het van belang dat (maatschappelijke) organisaties ook actief (doorver)wijzen op de mogelijkheden tot schulddienst en -hulpverlening en andere gemeentelijke ondersteuning. Dit wordt blijvend onder de aandacht gebracht. Deze integrale aanpak is van belang om de vicieuze cirkel van armoede te kunnen doorbreken. Daarbij gaan we ons, zoals in het beleidsplan Sociaal Domein staat genoemd, de komende jaren meer richten op preventie op het gebied van armoede en schulden. De pilot 'vroegsignalering schulden' is hier een voorbeeld van.

De pilot vroegsignalering schulden

Binnen de pilot vroegsignalering schulden proberen we huishoudens in een vroegtijdig stadium te ondersteunen bij het herstellen van hun reguliere betalingen. Dit om te voorkomen dat schulden nog groter worden. Als relatief kleine betalingsachterstanden zijn gesignaleerd wordt een huishouden bezocht door een outreachend bezoektteam. Dit team bestaat uit een gespreksvoerder schuldhelpverlening en een algemeen maatschappelijk werker. Hiermee is zowel sprake van expertise op het gebied van geldzaken als aandacht voor mogelijke andere hulpvragen. In deze pilot wordt samengewerkt met Woningstichting Barneveld en Elan. Momenteel worden enkel huishoudens bezocht waarbij sprake is van een maand huurachterstand, mogelijk wordt de pilot in de toekomst uitgebreid met meerdere signalen van ketenpartners (energieleverancier, waterbedrijf, zorgverzekeraar). Het bezoektteam komt in veel gevallen succesvol in contact met de betreffende huishoudens. Het daadwerkelijke effect van deze bezoeken zal nog moeten blijken. Dit wordt meegenomen in de evaluatie van de pilot, deze zal voor de zomer van 2020 uitgevoerd worden en u zult daar dan over geïnformeerd worden.

Platform Jeugd: Kind en Armoede

Tijdens het Platform Jeugd van 16 oktober stond het thema kind en armoede centraal. Bij deze bijeenkomst is een toelichting gegeven op het minimabeleid in de gemeente Barneveld en de wijze waarop invulling wordt gegeven aan schuldhelpverlening en ondersteuning bij geldproblemen. Daarnaast is samen met het onderwijs (primair en voortgezet, maar ook de voorschool) en maatschappelijke organisaties tijdens een werksessie stilgestaan bij armoede in de klas. Bij deze werksessie zijn ervaringen gedeeld, diverse knelpunten benoemd en ideeën ter verbetering geopperd. Een aantal actiepunten wordt de komende periode verder uitgewerkt. Hierbij wordt met name aandacht besteed aan communicatie (passende communicatiecampagne, het vergroten van kennis over diverse regelingen en ondersteuning, vergroten van bewustwording over het onderwerp armoede en schulden). Daarnaast is het signaleren van armoede en schulden een belangrijk aandachtspunt. Aangezien dit raakt aan veel andere thema's op het gebied van jeugd en onderwijs wordt dit binnen het preventieplan jeugd verder integraal uitgewerkt. Hierbij is het ook belangrijk aandacht te hebben voor de wijze waarop opvolging wordt gegeven aan signaleren in de brede zin van het woord.

ValleiDialoog

In de gemeente Barneveld is de ValleiDialoog gestart. Binnen de ValleiDialoog werken maatschappelijke organisaties, bedrijven en overheid samen als gelijkwaardige partners binnen de lokale aanpak van schulden- en armoedeproblematiek, om op deze manier te versnellen en breder te verbinden in de aanpak van de problematiek armoede en laaggeletterdheid in Barneveld en omstreken. Het is een samenwerking voor Sociale en Financiële Fitheid en Redzaamheid. De gemeente Barneveld is als kennispartner betrokken bij dit netwerk.

Onderzoeken

Als gemeente vinden we het belangrijk om inzicht te hebben in het bereik en het effect van de diverse minima-regelingen die de gemeente kent. Dit om in kaart te brengen in hoeverre ons beleid bijdraagt aan de maatschappelijke participatie van de doelgroep. Middels twee rapporten wordt dit in kaart gebracht. In de KWIZ armoede index (2019) wordt een overzicht gegeven van de samenstelling en grootte van de groep minima in de gemeente Barneveld. Daarnaast is inzichtelijk gemaakt in hoeverre er gebruik wordt gemaakt van de minimaregelingen. In de minima-effectrapportage 2019 kan het effect van de verschillende inkomensondersteunende regelingen op de maandelijkse begrotingen van diverse huishoudens teruggevonden worden.

KWIZ armoede index

Er is een uitgebreide armoedemonitor uitgevoerd door KWIZ met cijfers over 2016². KWIZ heeft een update van deze cijfers toegestuurd. Deze armoede index geeft inzicht in de cijfers over het jaar 2018 (zie bijlage 4).

Resultaten KWIZ monitor

Het aantal huishoudens dat moet rondkomen van een inkomen op bijstandsniveau is in 2018 licht gedaald ten opzichte van het jaar 2016 (van 3,6% naar 3,4% in 2018). Het aantal huishouden met een inkomen tussen de 100% tot 110% is licht gestegen (van 0,4% naar 0,5% in 2018) en het aantal huishoudens met een inkomen tussen de 110% en 130% van het Wettelijk sociaal minimum (WSM) is licht gestegen (van 1,7% naar 2,0% in 2018). Een specificatie van de hoogte van de inkomens, de inkomensbronnen en de kenmerken van de minimahuishoudens treft u in de rapportage.

² Collegebesluit 1043834.

Bij nagenoeg alle minimaregelingen is het bereik gestegen. Onderstaande tabel biedt per regeling een weergave van de omvang van de doelgroep en het bereik in zowel 2016 als 2018.

Categorie	Inkomensgrens	Doelgroep	Gebruik	Bereik 2018	Bereik 2016
Kwijtschelding	100% bijstandsnorm	734	697	95%	74%
Bijzondere bijstand	110% bijstandsnorm	833	286	34%	27%
Individuele inkomens toeslag	110% bijstandsnorm	541	350	65%	67%
Collectieve zorgverzekering	130% bijstandsnorm	1718	950	55%	46%
Sport- en cultuurregeling*	110% bijstandsnorm	833	206	40%	25%
Schoolkostenregeling*	120% bijstandsnorm	244	120	49%	37%

Voor onderstaande regelingen is het volgens de onderzoekers niet mogelijk om de doelgroep te bepalen. Enkel het gebruik van de regeling. Hierbij is te zien dat het gebruik gestegen is. Bij de computerregeling gaat het om nieuwe aanvragen, aangezien deze eens per vijf jaar verstrekt kan worden aan een gezin.

Categorie	Inkomensgrens	Gebruik 2018	Bereik 2016
Zwemles en abonnement zwembad*	110% bijstandsnorm	118	72
Computerregeling*	110% bijstandsnorm	41	39

*de onderstreepte regelingen zijn specifiek gericht op kinderen in gezinnen met een kleine beurs.

De resultaten van deze KWIZ monitor laten zien dat er een bij een heel aantal regelingen een stijging is in het bereik in 2018 ten opzichte van 2016. Een groot deel van de groep minima wordt bereikt, echter is er altijd ruimte voor verbetering. Daarom zal de gemeente zich ook de komende periode weer onverminderd inzetten om het minimabeleid en de diverse regelingen onder de aandacht te brengen bij de doelgroep.

Pilot bibliotheekabonnement

Momenteel is er in aanvulling op bovenstaande regelingen ook een pilot voor een bibliotheekabonnement voor inwoners (vanaf 18 jaar) met een laag inkomen. Mensen met een laag inkomen (tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm) kunnen een aanvraag indienen. Als deze wordt toegekend, kunnen de inwoners een Basis bibliotheekabonnement ophalen bij de Bibliotheek in de gemeente Barneveld. Dit abonnement is één jaar geldig. De aanvraagperiode loopt tot en met 31 december 2019. Vanaf 2020 wordt deze pilot geëvalueerd om te onderzoeken of een structurele regeling wenselijk is.

Minima-effectrapportage 2019

Als laatste onderwerp geeft deze memo een toelichting op de minima-effectrapportage 2019 (zie bijlage 3). Er worden voorstellen gedaan tot het verwerken van de door het Nibud uitgebrachte adviezen.

Iedere twee jaar laat de gemeente Barneveld een minima-effectrapportage (MER) uitvoeren. Dit betekent dat de resultaten van de MER 2017 vergeleken kunnen worden

met de resultaten van de MER 2019. Hierdoor worden de effecten van mogelijke aanpassingen in het beleid naar aanleiding van de vorige rapportage duidelijk.

De volgende huishoudens zijn in de MER 2019 onderzocht:

1. Een alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd.
2. Een alleenstaande oudere (boven AOW-gerechtigde leeftijd).
3. Een alleenstaande ouder met twee jonge kinderen (1 en 3 jaar oud).
4. Een alleenstaande ouder met twee oudere kinderen (12 en 15 jaar oud).
5. Een paar onder de AOW-gerechtigde leeftijd zonder kinderen.
6. Een ouder paar (boven AOW-gerechtigde leeftijd) zonder kinderen.
7. Een paar met twee jonge kinderen (1 en 3 jaar oud).
8. Een paar met twee oudere kinderen (12 en 15 jaar oud).
9. Een alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd met een zorgvraag.
10. Een oudere alleenstaande (boven de AOW-gerechtigde leeftijd) met een zorgvraag.

Belangrijkste uitkomsten

Uit de minima-effectrapportage blijkt dat geen van de huishoudens problemen ondervindt bij de uitgaven voor het basispakket. Wanneer er ook wordt gekeken naar uitgaven voor het restpakket (de uitgaven voor sociale participatie e.d.) is echter bij twee huishoudens sprake van een tekort.

Het paar met twee oudere kinderen ervaart in de begrotingen van het Nibud maandelijks een tekort van € 11,-. Dit komt alleen voor bij het inkomensniveau op 100% van de bijstandsnorm. Oorzaak hiervan is dat een paar de kosten van twee volwassenen moet dragen, zoals de kosten van de zorgverzekering, kleding en voeding. Daarbovenop komen de kosten van de oudere kinderen, die hoger liggen dan de uitgaven voor jonge kinderen. De oorsprong van deze tekorten wijdt het Nibud aan het Rijksbeleid. De hogere kosten van oudere kinderen worden niet volledig gecompenseerd door de kindgebonden toeslagen.

Daarnaast heeft de alleenstaande onder AOW-gerechtigde leeftijd met een zorgvraag een tekort op de maandelijkse begroting bij het inkomensniveau op 100% van de bijstandsnorm. Dit tekort bedraagt € 5,- per maand.

Als ook naar de Individuele Inkomens toeslag (IIT) wordt gekeken, dan vallen de bovengenoemde tekorten weg. Als het paar met twee oudere kinderen en de alleenstaande met een zorgvraag langdurig van een inkomen op bijstandsniveau leven, en er zijn geen mogelijkheden dit inkomen te verhogen, dan is er recht op IIT en doen zich geen tekorten meer voor. De IIT kan aangevraagd worden als het inkomen minimaal drie jaar (gemiddeld) niet hoger is dan 110% van de toepasselijke bijstandsnorm.

In de MER 2019 is in aanvulling het inkomenspercentage op 130% van de bijstandsnorm meegenomen, om te onderzoeken of er bij deze inkomenscategorie (g)een armoedeval ontstaat. Er bestaat een risico dat er een armoedeval verschuift als het inkomen hoger wordt (waardoor er niet altijd recht is op alle gemeentelijke minimaregelingen). Uit de resultaten van de MER 2019 blijkt dat er geen verschuiving van de armoedeval plaatsvindt.

Vergelijking met de minima-effectrapportage 2017

Naar aanleiding van de vorige MER in 2017 zijn er geen specifieke aanpassingen in het minimebeleid doorgevoerd, omdat we hier geen aanleiding toe zagen. We hebben ons blijvend ingezet op het bereiken van minima en het vergroten van het gebruik van de reeds beschikbare regelingen. Dit is ook terug te zien in de resultaten van de eerder genoemde KWIZ armoede index.

Vergeleken met de MER 2017 gaan de meeste huishoudens er financieel op vooruit in de MER 2019. Na bekostiging van het basispakket heeft geen enkel huishouden een

tekort op de begroting. Uit de berekeningen van het Nibud blijkt dat er bij een tweetal huishoudens tekorten zijn op de begroting als ook de uitgaven van sociale participatie zijn meegenomen.

In bijlage 2 worden de begrotingen uit de MER 2017 en 2019 met elkaar vergeleken. Hierbij wordt inzichtelijk dat bij een aantal huishoudens niet langer een armoedeval³ aanwezig is, waar deze in 2017 nog wel bestond. Voor de volgende huishoudens geldt dat de armoedeval niet langer aanwezig is:

- Bij de alleenstaande ouder met twee oudere kinderen (12 en 15 jaar oud) op 120% van de bijstandsnorm.
- Een paar onder de AOW-gerechtigde leeftijd zonder kinderen op 120% van de bijstandsnorm.
- Een ouder paar (boven AOW-gerechtigde leeftijd) zonder kinderen op 110 % van de bijstandsnorm.
- Een paar met twee jonge kinderen (1 en 3 jaar oud) op 120% van de bijstandsnorm.

Dit valt onder andere te verklaren door de vergoeding van reiskosten in het kader van woon-werkverkeer vanuit de bijzondere bijstand.

Uit de resultaten van de MER 2019 blijkt dat er in twee situaties nog sprake is van een armoedeval. Het gaat om de volgende huishoudens:

- Een alleenstaande ouder met twee jonge kinderen (1 en 3 jaar oud) op 120% van de bijstandsnorm.
- Een paar met twee oudere kinderen (12 en 15 jaar oud) op 120% van de bijstandsnorm.

Voor beide huishoudtypes geldt dat deze armoedeval ontstaat als naast de uitgaven van het basispakket, ook de uitgaven voor sociale participatie zijn gedaan. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de afbouw van landelijke toeslagen (zorgtoeslag, huurtoeslag en kindgebonden budget). Als er gekeken wordt naar enkel het basispakket leidt deze afbouw nog niet tot een armoedeval. Als ook de kosten voor sociale participatie worden meegenomen, wordt een armoedeval zichtbaar, veroorzaakt door het wegvallen van het recht op de sport- en cultuurregeling.

Voor beide huishoudens geldt dat ze, ondanks de armoedeval, geen tekort hebben op de begroting.

In 2017 was er ook sprake van een armoedeval voor het paar met twee oudere kinderen, de armoedeval in 2019 is echter minder groot.

Conclusies en aanbevelingen

Het Nibud doet naar aanleiding van de opgestelde begrotingen een aantal aanbevelingen. Zo stelt het Nibud voor huishoudens cursussen of begeleiding te bieden bij het voeren van een goed financieel beheer. Diverse keren per jaar worden er in de gemeente Barneveld budgetcursussen gegeven, die gratis toegankelijk zijn voor inwoners. Daarnaast biedt onder andere het Diaconaal Netwerk vrijwillige thuisadministratie. Ook raadt het Nibud aan om het gebruik van regelingen te stimuleren (het verminderen van het niet-gebruik). Het onder de aandacht brengen van regelingen bij zowel de doelgroep als (maatschappelijke) organisaties heeft de continue aandacht van de gemeente. Daarnaast worden een aantal specifieke aanbevelingen met betrekking tot de diverse regelingen gedaan.

Overweeg een ongedeeld budget voor de kosten van kinderen

Het Nibud geeft aan dat de gemeente zou kunnen werken met een ongedeeld budget voor zowel de schoolkosten als kosten voor maatschappelijke participatie.

³ Een armoedeval ontstaat wanneer een huishouden met een hoger inkomen onder aan de streep minder te besteden heeft dan een huishouden met een lager inkomen dat aanspraak kan maken op diverse inkomensondersteunende regelingen.

Huishoudens zijn dan vrij in de keuze in welke mate zij de tegemoetkoming willen besteden aan schoolkosten en in welke mate aan sport- en culturele activiteiten. In de gemeente Barneveld hebben we de tegemoetkoming voor de schoolkosten, naar aanleiding van de minima-effectrapportage in 2015, verruimd van 110% naar 120% van de toepasselijke bijstandsnorm. Dit is een forfaitaire tegemoetkoming en daarmee kan een huishouden naar eigen inzicht bepalen waar deze tegemoetkoming aan wordt uitgegeven. De sport- en cultuurregeling is beschikbaar voor inwoners met een inkomen tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm. Deze regeling is een in natura verstrekking van een abonnement en daardoor niet op te delen in andere activiteiten. We nemen het idee van dit ongedeelde budget mee en zullen de daarbij horende overwegingen meenemen voor de toekomst.

Houd aandacht voor paren met oudere kinderen

Paren met oudere kinderen kunnen, ondanks de gemeentelijke ondersteuning, bij een inkomen op bijstandsniveau (100%) de maandbegroting niet rond krijgen, als zij naast het basispakket de uitgaven voor sociale participatie willen bekostigen. Het Nibud adviseert de ondersteuning voor deze doelgroep voort te zetten en het bestaan van inkomensondersteunende regelingen voor gezinnen met (oudere) kinderen actief onder de aandacht te brengen. Het Nibud ziet deze tekorten landelijk ook bij andere gemeenten en geeft aan dat een structurele oplossing vanuit het Rijk moet komen. Inzetten op de begeleiding naar werk van tenminste één van beide partners lijkt de eerste stap op weg uit de armoede.

We nemen dit aandachtspunt van het Nibud mee en zullen deze huishoudens extra in de gaten houden. Daarbij zullen we dit ook blijvend onder de aandacht brengen van onze gemeentelijke gespreksvoerders en ze daarbij informeren over de mogelijkheden tot schulddienst en -hulpverlening en andere gemeentelijke ondersteuning. Iedere inwoner die zich zorgen maakt over de financiële situatie is welkom voor een vrijblijvend budgetadviesgesprek bij de gemeente.

Energielasten verlagen

Het Nibud adviseert de gemeente om aandacht te hebben voor de toekomstige energietransitie, omdat deze de nodige kosten met zich meebrengt. De energielasten zullen een groter deel van de woonlasten en daarmee van de totale begroting van minima gaan innemen. Voor bewoners van een huurwoning is nog onduidelijk of de woningbouwcorporaties dit gaan doorberekenen aan hun huurders. Het Nibud adviseert de gemeente hier aandacht voor te hebben.

Dit advies wordt meegenomen en samen met het energieloket Barneveld worden mogelijkheden onderzocht om inwoners met een laag inkomen te informeren over onder andere mogelijkheden tot energiebesparing. Daarnaast zijn we actief aangesloten op de ontwikkelingen in de warmtevisie van de gemeente. Hierbij houden we de groep inwoners met een laag inkomen goed in de gaten.

De eerstvolgende dorpenstoer, een avond over energie opwekken en besparen, staat gepland op 21 november 2019 in Kootwijkerbroek.

Kwijtschelding overige belastingen

De kwijtschelding van de gemeentelijke heffingen en het waterschap wordt apart berekend. Bij de berekening van de kwijtschelding hanteren zowel het waterschap als de gemeente de norm van 100 procent van de toepasselijke bijstandsnorm. Hierdoor wordt de betalingscapaciteit apart berekend. Het Nibud adviseert deze berekeningsmethode aan te passen en de betalingscapaciteit voor de gemeentelijke heffingen en de waterschapslasten gezamenlijk te berekenen. Deze manier van berekenen werkt gunstig voor huishoudens met een inkomen vlak boven bijstandsniveau.

De kwijtschelding van gemeentebelastingen wordt door de gemeente Barneveld zelf uitgevoerd. De kwijtschelding van waterschapslasten wordt namens het Waterschap Vallei en Veluwe uitgevoerd door GBLT. De aanbeveling van het Nibud is intern

onderzocht, waarbij naar voren is gekomen dat het in de gemeente Barneveld gaat om enkele incidentele gevallen, waarbij er sprake is van gedeeltelijke kwietschelding. Bij vragen of benodigde hulp kan de inwoner altijd contact opnemen met de gemeente om hier gezamenlijk met de inwoner naar te kijken.

Collectieve zorgverzekering voor minima

Het Nibud adviseert de gemeente om de collectieve zorgverzekering actief te promoten en de voordelen onder de aandacht te brengen. Daarnaast adviseert het Nibud om er op toe te zien dat deelnemers het juiste/best passende pakket kiezen.

Dit advies wordt meegenomen. In december worden weer inloopsprekuren georganiseerd voor inwoners die vragen hebben over, of assistentie nodig hebben bij het afsluiten van de gemeentepolis. De verschillen tussen de pakketten worden onder de aandacht gebracht, alsook het meeverzekeren van het eigen risico.

Aanpassingen huidig beleid

We zien naar aanleiding van de resultaten van de MER 2019 geen aanleiding om de huidige in aanmerking te nemen inkomensgrenzen voor het minimabeleid te verhogen. Het Nibud geeft aan dat de gemeente Barneveld een ruimhartig minimabeleid kent en dat er sterk wordt ingezet op de vergoeding van kosten van kinderen: onder andere een vergoeding voor de schoolkosten, een computerregeling, een vergoeding voor een sportactiviteit of culturele activiteit (de sport- en cultuurregeling), een vergoeding voor sportkleding en accessoires en een vergoeding van zwemlessen en een zomerzwemabonnement. Het Nibud doet slechts een aantal aanbevelingen ter verbetering.

We zetten ons ook de komende tijd voortdurend in op het bereiken van minima en het vergroten van het gebruik van de reeds beschikbare regelingen. We zullen hierbij ook aandacht hebben voor het bereiken van de groep werkende minima.

Momenteel wordt de MER iedere twee jaar uitgevoerd. Gezien de huidige resultaten van de MER 2019 (en de resultaten van de MER 2017), en de kosten die ermee gepaard gaan, zijn we voornemens om de volgende minima-effectrapportage over vier jaar uit te laten voeren. Indien nodig kan dit, op verzoek, vaker uitgevoerd worden (bijvoorbeeld bij grote landelijke of lokale wijzigingen van het beleid, die van grote invloed kunnen zijn op het minimabeleid).

Rijksontwikkelingen

De Rijksoverheid wil dat ieder kind in een gezin met een laag inkomen maatschappelijk kan meedoen. Daarom is er vanaf 2017 structureel € 85 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. De middelen worden verdeeld op basis van door het CBS ontwikkelde gegevens voor kinderen met een kans op armoede.

In de Kamerbrief 'Ambities Kinderarmoede (1 april 2019) en de Kamerbrief 'Nadere uitwerking ambities kinderarmoede (2 oktober 2019) heeft het kabinet de ambities weergegeven voor het reduceren van de armoede onder kinderen.

1. Ieder kind dat in een gezin met een laag inkomen opgroeit kan meedoen. *Er wordt ingezet op het bereiken van 100 procent van de gezinnen in de bijstand en 70 procent van de werkende gezinnen die een laag inkomen hebben in 2021.*
2. Het aantal huishoudens met kinderen dat te maken heeft met een laag inkomen laat de komende jaren een dalende trend zien.
3. Er komt periodiek kwalitatief inzicht in de brede kansarmoede onder kinderen.
4. Periodiek een kwalitatief overzicht bieden van goede voorbeelden en initiatieven van gemeenten en andere lokale en nationale organisaties gericht op het voorkomen van armoede onder kinderen en de negatieve gevolgen daarvan voor kinderen.

Het streven van de minister is om in 2021 kinderarmoede in Nederland zowel kwalitatief als kwantitatief breed in beeld te hebben. Zodat alle partijen (Rijksoverheid, gemeenten, scholen en maatschappelijke organisaties) er samen gericht aan kunnen werken dat alle kinderen in Nederland zich optimaal kunnen ontwikkelen. Wij zullen deze ontwikkelingen volgen en onderstrepen met ons huidige minimabeleid het belang dat alle kinderen mee kunnen doen en hierbij niet afhankelijk zijn van de financiële situatie van hun ouders.

**Bijlage: Begrotingen minima-effectrapportages 2017 en 2019 per huishouden vergeleken
(reguliere begrotingen exclusief individuele inkomenstoeslag).**

1. Alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd

2017	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 117	€ 178	€ 274	Niet doorberekend.
Beschikbaar na restpakket	€ 37	€ 99	€ 112	Niet doorberekend.

2019	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 139	€ 199	€ 300	€ 373
Beschikbaar na restpakket	€ 63	€ 123	€ 206	€ 279

2. Een alleenstaande oudere (boven AOW-gerechtigde leeftijd)

2017	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 296	€ 312	€ 416	Niet doorberekend.
Beschikbaar na restpakket	€ 221	€ 237	€ 282	Niet doorberekend.

2019	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 283	€ 326	€ 440	€ 511
Beschikbaar na restpakket	€ 207	€ 250	€ 346	€ 418

3. Een alleenstaande ouder met twee jonge kinderen (1 en 3 jaar oud)

2017	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 373	€ 427	€ 443	Niet doorberekend.
Beschikbaar na restpakket	€ 214	€ 268	€ 203	Niet doorberekend.

2019	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 471	€ 529	€ 540	€ 643
Beschikbaar na restpakket	€ 316	€ 375	€ 368 Armoedeval	€ 471

4. Een alleenstaande ouder met twee oudere kinderen (12 en 15 jaar oud)

2017	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 242	€ 287	€ 365	Niet doorberekend.
Beschikbaar na restpakket	€ 45	€ 90	€ 53 Armoedeval	Niet doorberekend.

2019	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 302	€ 343	€ 423	€ 499
Beschikbaar na restpakket	€ 148	€ 189	€ 216 Armoedeval niet meer aanwezig.	€ 292

5. Een paar onder de AOW-gerechtigde leeftijd zonder kinderen

2017	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 149	€ 235	€ 310	Niet doorberekend.
Beschikbaar na restpakket	€ 30	€ 116	€ 92 Armoedeval	Niet doorberekend.

2019	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 197	€ 282	€ 358	€ 405
Beschikbaar na restpakket	€ 82	€ 167	€ 208 Armoedeval niet meer aanwezig.	€ 255

6. Een ouder paar (boven AOW-gerechtigde leeftijd) zonder kinderen

2017	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 363	€ 358 Armoedeval	€ 478	Niet doorberekend.
Beschikbaar na restpakket	€ 254	€ 249 Armoedeval	€ 292	Niet doorberekend.

2019	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 357	€ 399 Armoedeval niet meer aanwezig.	€ 527	€ 631
Beschikbaar na restpakket	€ 242	€ 284 Armoedeval niet meer aanwezig.	€ 377	€ 481

7. Een paar met twee jonge kinderen (1 en 3 jaar oud)

2017	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 234	€ 329	€ 382	Niet doorberekend.
Beschikbaar na restpakket	€ 36	€ 122	€ 86 Armoedeval	Niet doorberekend.

2019	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 338	€ 423	€ 486	€ 514
Beschikbaar na restpakket	€ 144	€ 229	€ 257 Armoedeval niet meer aanwezig.	€ 285

8. Een paar met twee oudere kinderen (12 en 15 jaar oud)

2017	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 124	€ 210	€ 255	Niet doorberekend.
Beschikbaar na restpakket	€ -113	€ -27	€ -113 Armoedeval	Niet doorberekend.

2019	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 182	€ 267	€ 309	€ 311
Beschikbaar na restpakket	€ -11	€ 73	€ 46 Armoedeval	€ 48

9. Een alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd met een zorgvraag

2017	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 79	€ 140	€ 236	Niet doorberekend.
Beschikbaar na restpakket	€ -1	€ 61	€ 74	Niet doorberekend.

2019	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 71	€ 130	€ 231	€ 282
Beschikbaar na restpakket	€ -5	€ 54	€ 138	€ 189

10. Een oudere alleenstaande (boven de AOW-gerechtigde leeftijd) met een zorgvraag

2017	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 183	€ 204	€ 293	Niet doorberekend.
Beschikbaar na restpakket	€ 108	€ 130	€ 159	Niet doorberekend.

2019	100%	110%	120%	130%
Beschikbaar na basispakket	€ 152	€ 167	€ 259	€ 330
Beschikbaar na restpakket	€ 76	€ 91	€ 165	€ 237

Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting

Minima-effectrapportage gemeente Barneveld 2019

De invloed van landelijke en gemeentelijke maatregelen op de
financiële positie van inwoners met lage inkomens

22 augustus 2019

Minima-effectrapportage gemeente Barneveld 2019

De invloed van landelijke en gemeentelijke maatregelen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens

Voorwoord

Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) is een onafhankelijke stichting. Het Nibud heeft tot doel particuliere huishoudens inzicht te laten verkrijgen in hun inkomsten en uitgaven, en vaardigheid aan te leren om planmatig met geld om te gaan. Het Nibud probeert dit doel te bereiken door rechtstreeks voorlichting te geven, zowel via de massamedia als via eigen brochures over diverse budgetonderwerpen, zoals kostgeld en alimentatie.

Daarnaast wil het Nibud hetzelfde doel bereiken via professionals die zich bezighouden met vormen van financiële advisering en voorlichting. Dit zijn onder andere functionarissen uit de maatschappelijke hulp- en dienstverlening, het financieel bedrijfsleven en sectoren van het onderwijs. Het Nibud ondersteunt deze groepen met eigen publicaties (Budgethandboek, Prijzengids) en door deskundigheidsbevordering in de vorm van opleidingen en trainingen.

Bij dit alles gaat het Nibud uit van een standaardmethode van begroten. Dit resulteert in een reeks voorbeeldbegrotingen met referentiecijfers die zijn gebaseerd op empirisch wetenschappelijk onderzoek. Het Nibud stelt de keuzevrijheid en de eigen verantwoordelijkheid van de huishoudens voorop.

Het Nibud geeft gemeenten meer inzicht in het effect van hun minimabeleid. Door middel van een minima-effectrapportage (MER) helpt het Nibud gemeenten het geld bestemd voor minimabeleid, optimaal te besteden.

Deze rapportage is uitgevoerd door het Nibud, in opdracht van de gemeente Barneveld. Met dit onderzoek wil de gemeente Barneveld inzicht krijgen in de effecten van haar minimabeleid.

Utrecht, augustus 2019

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Centrale vraag	5
1.2	Kern minima-effectrapportage	5
1.2.1	Huishoudtypen	5
1.2.2	Inkomensniveaus	6
1.2.3	Armoedeval	6
1.2.4	Voorbeeld huur	6
1.3	Leeswijzer	6
2	Onderzoeksmethode: begrotingen	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Inkomsten	7
2.3	Uitgaven: Basispakket & Sociale participatie	8
2.4	Uitgavensoorten	9
2.5	Voorwaarden aan de begrotingen	9
2.6	De begrotingen	10
3	Minimabeleid	11
3.1	Landelijk beleid	11
3.2	Lokaal minimabeleid	13
3.2.1	Kwijtscheldingsbeleid	13
3.2.2	Collectieve (aanvullende) zorgverzekering	13
3.2.3	Individuele inkomenstoelage	14
3.2.4	Vergoeding schoolkosten	15
3.2.5	Computerregeling	15
3.2.6	Sport- en cultuurregeling	15
3.2.7	Sportkleding- en accessoires	16
3.2.8	Vergoeding zwemlessen en zomerzwemabonnement	16
3.2.9	Individuele bijzondere bijstand	16
3.2.10	Vergoeding kosten woon-werkverkeer	17
3.2.11	Kinderopvang en peuteropvang	17
3.3	Huishoudens met een zorgvraag	18
3.3.1	Collectieve zorgverzekering	18
3.3.2	Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	18
3.3.3	Uitgangspunten huishoudens met zorgvraag	19
4	Resultaten	23
4.1	Saldo inkomsten min uitgaven	23
4.2	Tekorten en armoedevallen	25
5	Conclusies en aanbevelingen	27
5.1	Conclusies	27
5.2	Aanbevelingen	28
Bijlage 1 Verantwoording uitgaven		31
Bijlage 2 Begrotingen		35
Bijlage 3 Overzicht saldo inkomsten minus uitgaven		477

1 Inleiding

1.1 Centrale vraag

Iedere gemeente beschikt over mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens. Dat kan bijvoorbeeld door het kwijschelden van gemeentelijke heffingen en/ of door bijzondere bijstand. Het is echter niet direct zichtbaar wat in de praktijk de effecten van die maatregelen zijn op het budget van verschillende groepen huishoudens.

De centrale vraag van dit onderzoek luidt:

Wat is het effect van landelijke en lokale inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens met een laag inkomen in de gemeente Barneveld?

Bekeken wordt welke groepen huishoudens in de gemeente goed profiteren van de verschillende inkomensondersteunende maatregelen en welke groepen minder goed. Ook maakt deze rapportage een eventuele armoedeval inzichtelijk.

1.2 Kern minima-effectrapportage

Om tot een antwoord te komen op de onderzoeksvraag, worden voor een aantal veel voorkomende voorbeeldsituaties alle inkomsten en uitgaven geïventariseerd. Hierbij wordt rekening gehouden met alle landelijke en gemeentelijke inkomensondersteunende maatregelen. Dit inkomen zal in een begroting worden afgezet tegen de minimale uitgaven waarmee huishoudens met een laag inkomen worden geconfronteerd. De minimale uitgaven zijn gebaseerd op de Nibud methode van budgetteren, aangevuld met lokale tarieven en tegemoetkomingen.

1.2.1 Huishoudtypen

In deze minima-effectrapportage wordt voor een aantal huishoudtypen de bestedingsruimte inzichtelijk gemaakt. In overleg met de gemeente Barneveld is een keuze gemaakt voor de volgende voorbeeldsituaties:

- a.** Alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd
- b.** Alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd)
- c.** Eenoudergezin met 2 jongere kinderen (1 en 3 jaar)
- d.** Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (12 en 15 jaar)
- e.** Paar zonder kinderen
- f.** Ouder paar (AOW-gerechtigd)
- g.** Paar met 2 jongere kinderen (1 en 3 jaar)
- h.** Paar met 2 oudere kinderen (12 en 15 jaar)
- i.** Alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd met een zorgvraag
- j.** Alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd) met een zorgvraag

1.2.2 Inkomensniveaus

De rapportage laat zien welke effecten de landelijke en gemeentelijke maatregelen hebben op de financiële positie van de huishoudtypen bij verschillende inkomensniveaus. In overleg met de gemeente Barneveld is in dit rapport gekozen om begrotingen op te stellen met de volgende inkomensniveaus: bijstand of AOW, 110, 120 en 130 procent van de geldende bijstandsnorm.

1.2.3 Armoedeval

Het kan voorkomen dat een huishouden met een hoger inkomen, minder overhoudt dan met een lager inkomen, nadat rekening is gehouden met alle noodzakelijke uitgaven. Bijvoorbeeld doordat er geen recht meer is op inkomensondersteunende regelingen. Als een dergelijke armoedeval zich voordoet binnen de gestelde kaders, dan blijkt dat uit de resultaten van dit onderzoek.

Hierbij onderscheiden we twee soorten armoedevallen, namelijk een armoedeval bij uitstroom uit een bijstandsuitkering naar betaald werk (werkloosheidsval/uitstroomval) en een armoedeval bij het meer gaan verdienen (doorstroomval).

Bij huishoudens boven de AOW-gerechtigde leeftijd wordt officieel niet gesproken van een armoedeval, omdat deze gewoonlijk geen inkomensstijging meemaken. Toch kan er bij hen ook sprake zijn van een geringere bestedingsmogelijkheid bij een hoger inkomen.

1.2.4 Voorbeeld huur

De huur vormt in de meeste huishoudens de hoogste uitgave op de begroting. De huurprijzen in dit onderzoek zijn vastgesteld in overleg met de gemeente. In de vorige minima-effectrapportage (2017) is gerekend met een huur van 435 euro voor een één- of tweepersoonshuishouden en 515 euro voor huishoudens met drie personen of meer. Voor deze minima-effectrapportage is ervoor gekozen om deze huurprijzen verder te indexeren. Er wordt geïndexeerd voor de jaren 2017 en 2018, aangezien het op dit moment nog onbekend is hoe groot de huurverhoging voor 2019 zal zijn. Volgens de cijfers van het CBS was de huurstijging van de sociale huurwoningen bij de woningcorporaties in 2017 1,1 procent en in 2018 1,7 procent.

De huurprijzen in dit onderzoek komen hiermee op 447 euro voor een- en tweepersoonshuishoudens en 530 euro voor meerpersoonshuishoudens.

1.3 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd: In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de onderzoeksmethode. Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de lokale inkomensondersteunende regelingen. In hoofdstuk 4 worden kort de resultaten weergegeven: Wat is de bestedingsruimte van huishoudens met een laag inkomen? En wat zijn de effecten van het minimeleid op de financiële positie van huishoudens met een laag inkomen? Ten slotte staan in hoofdstuk 5 de conclusies en aanbevelingen. In de bijlagen wordt meer informatie gegeven over bronnen van de referentiecijfers en de inkomensopbouw.

2 Onderzoeksmethode: begrotingen

2.1 Inleiding

Om het effect van inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens te berekenen, maakt het Nibud gebruik van begrotingen. Uit deze begrotingen zijn de inkomsten en uitgaven van de huishoudens af te lezen.

Uit het woononderzoek 2018 van het CBS komt naar voren dat 96 procent van de huishoudens die de bijstandsuitkering als belangrijkste inkomstenbron hebben, in een huurwoning woont. Op basis hiervan gaan we er in deze rapportage vanuit dat huishoudens in een huurwoning wonen.

De begrotingen zijn voor groepen van huishoudens. De bedragen in de begrotingen zijn gemiddelden; in werkelijkheid zal de financiële situatie van de individuele huishoudens er anders uitzien. De begroting laat dus niet zien in hoeverre een individueel huishouden een sluitende begroting heeft. Wel wordt duidelijk in hoeverre een groep huishoudens een sluitende begroting heeft. Bij het opstellen van de begrotingen wordt geen rekening gehouden met schulden, omdat daarover niets algemeen te zeggen valt. Schulden komen echter vaak voor onder huishoudens met lage inkomens.

Maandbegrotingen

Alle begrotingen zijn maandbegrotingen, waarbij de inkomsten en uitgaven zijn omgerekend naar gemiddelde maandbedragen. In de praktijk kunnen er flinke verschillen zijn tussen de maanden van het jaar. Vakantiegeld wordt bijvoorbeeld vaak jaarlijks uitgekeerd, maar wordt in deze rapportage uitgedrukt in een maandelijks bedrag. Het inkomen is in iedere begroting een vast gegeven.

2.2 Inkomsten

In deze rapportage worden op vier inkomensniveaus begrotingen opgesteld voor de betreffende voorbeeldhuishoudens: het minimuminkomen (bijstand/AOW-uitkering), 110 procent, 120 procent en 130 procent van de geldende bijstandsnorm. Met bijstandsniveau wordt in deze rapportage bedoeld de norm op grond van de Participatiewet, artikel 5 lid 1 sub c.

Uitgangspunt in deze rapportage is het totaal besteedbaar maandinkomen. Dat inkomen bestaat uit alle inkomsten van het huishouden, zoals netto salarissen, uitkeringen, kortingen op de belasting, zorgtoeslag, huurtoeslag, vakantiegeld, kinderbijslag en kindgebonden budget. In de begrotingen is geen rekening gehouden met eigen vermogen of eventuele inkomsten daaruit. Hoe de regelingen doorwerken in de begrotingen en wat de invloed is op het inkomen van de verschillende huishoudens is te zien in bijlage 1.

In de rapportage wordt verondersteld dat de huishoudens maximaal gebruik maken van alle inkomensondersteunende regelingen die op hen van toepassing zijn.

2.3 Uitgaven: Basispakket & Sociale participatie

De uitgavenkant vullen we in volgens de methode van het basispakket en apart de sociale participatie.

Het basispakket: Dit zijn uitgaven die voor elk huishouden niet of moeilijk vermijdbaar zijn.

Sociale participatie: het bedrag dat overblijft nadat alle uitgaven uit het basispakket zijn gedaan, is bestemd voor de meer vrije bestedingen. De uitgaven voor sociale participatie staan beschreven in bijlage 1.

In bijlage 1 staan ook de uitgangspunten en de samenstelling van de pakketten beschreven. Het basispakket en de sociale participatie zijn op bepaalde punten verschillend voor de diverse huishoudtypen. Een alleenstaande staat immers voor andere kosten dan bijvoorbeeld een gezin met kinderen.

De begroting bestaat uit een pakket aan vrij goedkope artikelen (niet de allergeodkoopste) die algemeen verkrijgbaar zijn. We houden geen rekening met tweedehands artikelen.

Sociale participatie

Als voorbeeld heeft het Nibud een pakket aan uitgaven voor sociale participatie opgesteld. Dit pakket is opgesteld in samenwerking met het Sociaal Cultureel Planbureau. Het gaat bijvoorbeeld om uitgaven aan contributies en abonnementen, bezoek ontvangen en op bezoek gaan, vakantie/uitgaan en recreatief vervoer.

Sociale participatie wordt door velen als noodzakelijk beschouwd en is in veel gemeenten op de een of andere manier onderdeel van het minimabeleid.

Persoonlijk onvermijdbare uitgaven

Naast de noodzakelijke uitgaven van de pakketten zijn er in individuele gevallen persoonlijk moeilijk of niet-vermijdbare uitgaven. Dit zijn uitgaven die voor een bepaald persoon onontkoombaar zijn. Bijvoorbeeld wanneer iemand een speciaal dieet moet volgen. Voor dit soort uitgaven is vaak een tegemoetkoming mogelijk via gemeentelijk beleid.

In de begrotingen is geen rekening gehouden met kosten voor een huisdier of voor roken. Deze uitgaven worden niet gezien als noodzakelijk. Indien een huishouden hiervoor toch kosten heeft, wordt het saldo op de begroting lager dan in deze rapportage is weergegeven.

2.4 Uitgavensoorten

In alle begrotingen onderscheidt het Nibud drie soorten uitgaven:

- Vaste lasten: Komen regelmatig terug. Meestal vaste bedragen waar een contract aan ten grondslag ligt. Voorbeelden zijn de huur, energiekosten en verzekeringen.
- Reserveringsuitgaven: Komen niet regelmatig voor. De hoogte is niet precies bekend. Voorbeelden hiervan zijn de kosten voor inventaris (meubels, apparatuur/witgoed) en kleding.
- Huishoudelijke uitgaven: Steeds terugkerende uitgaven die maandelijks kunnen variëren. Voorbeelden zijn voeding, was- en schoonmaakartikelen, persoonlijke verzorging.

Lokale tarieven

In deze rapportage wordt gerekend met minimale bedragen die huishoudens nodig hebben om deze uitgaven te kunnen betalen. Voor de uitgaven is waar mogelijk uitgegaan van lokale tarieven. Voorbeelden hiervan zijn de tarieven voor heffingen, de premie van de collectieve zorgverzekering en de kosten van de peuterspeelzaal.

Minimabeleid

Als er inkomensondersteunende maatregelen zijn die een vergoeding vormen voor bepaalde uitgavenposten, dan is hier rekening mee gehouden in de begrotingen. De regelingen staan beschreven in het volgende hoofdstuk.

2.5 Voorwaarden aan de begrotingen

Aan de begrotingen worden drie belangrijke voorwaarden opgelegd.

1. Zeer goed met geld kunnen omgaan

Een goed overzicht van alle inkomsten en uitgaven is noodzakelijk. Alleen dan kan er voldoende geld opzij worden gezet om onregelmatige uitgaven te kunnen doen. Een gebrek aan goed overzicht kan vaak confronterend zijn en moeilijk te doorbreken.

2. Alle inkomensondersteuning aanvragen

Toeslagen en tegemoetkomingen beslaan vaak een groot deel van het totale inkomstenplaatje. Het is daarom voor huishoudens belangrijk om te weten op welke inkomensondersteuning men recht heeft en hoe en waar deze moet worden aangevraagd. Het tijdig doorgeven van gegevens is hierbij belangrijk. En daarmee dus ook een vrij actieve houding.

3. Geen grote persoonlijk onvermijdbare uitgaven hebben

Hoge uitgaven zoals afbetalingen, zorgkosten of een hoge huur, kunnen het moeilijk of onmogelijk maken om een sluitende begroting op te stellen. Als de uitgaven niet omlaag gebracht kunnen worden, dan resteert er niks anders dan om te bezuinigen op overige uitgaven. In het geval van de begrotingen met minimale uitgaven, zoals ze in dit rapport zijn opgesteld, ontstaat het gevaar dat er teveel bezuinigd wordt en er totaal geen reserves meer zijn om tegenslagen op te kunnen vangen.

2.6 De begrotingen

Volgens de methodiek die hierboven staat beschreven, worden de begrotingen opgesteld. Deze begrotingen staan in bijlage 2.

3 Minimabeleid

In dit hoofdstuk worden diverse landelijke en gemeentelijke regelingen voor inkomensondersteuning van minima beschreven. Alleen de regelingen die in de berekeningen zijn meegenomen komen in dit hoofdstuk aan bod. Paragraaf 3.1 beschrijft de landelijke regelingen; in paragraaf 3.2 komen de lokale inkomensondersteunende regelingen aan bod.

3.1 Landelijk beleid

Bij het opstellen van de begrotingen worden de landelijke heffingskortingen (algemene heffingskorting, arbeidskorting, inkomensafhankelijke combinatiekorting en de [alleenstaande] ouderenkorting), landelijke toeslagen (zorgtoeslag, huurtoeslag, kinderopvangtoeslag, kindgebonden budget) en de kinderbijslag in de berekeningen opgenomen.

Landelijke heffingskortingen

Heffingskortingen zijn kortingen op de belasting. Hiermee wil de overheid bepaalde groepen ondersteunen. Denk aan ouders, ouderen en gehandicapten. Door de heffingskorting betalen zij minder belasting.

De volgende heffingskortingen (2019) zijn voor de voorbeeldhuishoudens van belang:

Algemene heffingskorting

Voor iedereen boven de 18 die inkomstenbelasting betaalt, ook als men niet werkt. De algemene heffingskorting bedraagt maximaal 2.477 euro per jaar voor mensen onder de AOW-gerechtigde leeftijd en 1.268 euro vanaf de AOW gerechtigde leeftijd.

Arbeidskorting

Voor iedereen die betaald werk heeft, ook als men daarnaast nog gedeeltelijk een uitkering ontvangt. De arbeidskorting bedraagt maximaal 3.399 euro per jaar.

Inkomensafhankelijke combinatiekorting

Voor werkende ouders met kinderen jonger dan 12 jaar. Deze wordt toegekend aan de alleenstaande ouder of aan de minst verdienende fiscale partner. Deze heffingskorting bedraagt maximaal 2.835 euro per jaar.

Ouderenkorting en alleenstaande ouderenkorting

Heffingskortingen voor AOW-gerechtigden. De ouderenkorting bedraagt maximaal 1.596 euro per jaar; de alleenstaande-ouderenkorting is 429 euro per jaar.

Landelijke toeslagen

Toeslagen zijn bijdragen van de overheid om tegemoet te komen in de kosten voor de zorgverzekering, huur of kind(eren). Of een huishouden recht heeft op bepaalde toeslagen, is afhankelijk van een aantal factoren (bijvoorbeeld inkomen).

De volgende toeslagen zijn van belang voor de voorbeeldhuishoudens:

Zorgtoeslag

Zorgtoeslag is een bijdrage van de overheid voor de kosten van de zorgverzekering. Iemand kan aanspraak maken op zorgtoeslag vanaf 18 jaar. Dit geldt voor zowel alleenstaanden als stellen. Het inkomen moet wel onder de inkomensgrens vallen. Een alleenstaande heeft recht op zorgtoeslag bij een toetsinkomen van 29.562 euro of minder. Voor samenwonenden is deze grens 37.885 euro.

Naast de inkomensgrens is er ook een vermogensgrens voor de zorgtoeslag. In 2019 bedraagt deze voor alleenstaanden 114.776 euro en voor paren 145.136 euro. De zorgtoeslag voor een alleenstaande is maximaal 99 euro per maand. Voor een stel is de zorgtoeslag maximaal 192 euro. Hoe lager het inkomen, hoe meer toeslag iemand ontvangt.

Huurtoeslag

Huurtoeslag is een bijdrage van de overheid in de huurkosten. Huurders van een zelfstandige huurwoning kunnen in aanmerking komen voor huurtoeslag. De hoogte van de huurtoeslag is afhankelijk van het inkomen, het vermogen, de huishoudsamenstelling en de huur.

Een- en tweepersoonshuishoudens krijgen boven de 228,62 euro (minimale basishuur) huurtoeslag tot een huur van 424,44 euro. Voor een huur boven dit bedrag wordt 65 procent van de huur tot 607,46 euro vergoed (651,03 euro voor driepersoonshuishoudens of meer). Alleenstaanden of ouderen/hulpbehoevenden krijgen boven deze huur tot een huur van maximaal 720,42 euro vervolgens nog 40 procent vergoed.

Voor ouderen is de minimale basishuur enkele euro's lager. De basishuur is inkomensafhankelijk waardoor de huurtoeslag daalt bij een hoger inkomen.

Vanaf een inkomen van 22.700 euro heeft een alleenstaande geen recht meer op huurtoeslag (22.675 euro vanaf AOW-leeftijd). Voor meerpersoonshuishoudens is de inkomensgrens 30.825 euro (30.800 euro vanaf AOW-leeftijd).

De vermogensgrens voor de huurtoeslag van 30.360 euro is strenger dan voor de zorgtoeslag.

Kinderopvangtoeslag

Kinderopvangtoeslag is een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang. De kinderopvangtoeslag is geregeld in de Wet Kinderopvang. De wet geldt voor dagopvang voor kinderen van 0 tot 4 jaar en buitenschoolse opvang voor basisschoolkinderen. Maar ook voor opvang door ouderparticipatiecrèches of gastouders via een gastouderbureau en voor de peuterspeelzaal. Informele opvang door familie of kennissen valt hier dus niet onder.

Om voor kinderopvangtoeslag in aanmerking te komen moet de instelling zijn aangemeld bij het Landelijk Register Kinderopvang. Ook moeten, in het geval van paren, beide ouders werken, tenzij er een re-integratietraject wordt gevolgd.

De vergoeding wordt berekend over een maximaal uurtarief van 8,02 euro voor kinderen tot vier jaar (dagopvang) en van 6,89 euro voor kinderen in de basisschoolleeftijd (buitenschoolse opvang). Wanneer iemand per uur meer dan dit bedrag betaalt, ontvangt hij of zij over dit extra deel geen toeslag.

Er gelden grenzen voor het totaal aantal uren waarvoor kinderopvangtoeslag aangevraagd kan worden.

Kindgebonden budget

Iedereen met kinderen jonger dan 18 jaar kan in aanmerking komen voor het kindgebonden budget. Dit is een maandelijkse, inkomensafhankelijke bijdrage in de kosten van kinderen. Voorwaarde is dat iemand zijn of haar kind 'in belangrijke mate onderhoudt'.

In 2019 ontvangt iemand met een verzamelinkomen tot 20.941 euro het maximale bedrag aan kindgebonden budget. Na dit inkomen wordt de hoogte van het bedrag geleidelijk afgebouwd. Het bedrag aan kindgebonden budget is afhankelijk van het aantal kinderen en de leeftijd van de kinderen. Voor alleenstaande ouders is dit hoger dan voor paren.

Het kindgebonden budget voor het tweede kind is lager dan voor het eerste kind en vanaf het derde kind eveneens lager dan voor het tweede kind. Vanaf 12 jaar is het kindgebonden budget hoger.

Kinderbijslag

Een ouder heeft recht op kinderbijslag voor thuiswonende eigen kinderen, stiefkinderen tot 18 jaar en soms voor pleegkinderen tot 16 jaar. Kinderbijslag wordt eenmaal per kwartaal uitgekeerd. De bedragen worden in het geval van meerdere kinderen bij elkaar opgeteld. De bedragen voor kinderbijslag zijn afhankelijk van de leeftijd van het kind. De kinderbijslag voor een kind van 12 tot 18 jaar bedraagt 314,24 euro. Voor 6 tot 12 jaar en voor 0 tot 6 jaar is het respectievelijk 267,10 euro en 219,97 euro.

3.2 Lokaal minimabeleid

Naast de landelijke inkomensondersteunende maatregelen heeft de gemeente Barneveld voor huishoudens met een laag inkomen ook een lokaal minimabeleid. De regelingen die worden opgenomen in de berekeningen komen in de volgende paragrafen aan bod.

3.2.1 Kwijtscheldingsbeleid

In de gemeente Barneveld kan kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Bij het vaststellen van de kwijtschelding wordt getoetst aan 100 procent van de norm op grond van de Participatiewet. Bij een inkomen boven bijstandsniveau wordt de betalingscapaciteit berekend door het inkomen te verminderen met het norminkomen. Er vindt een correctie plaats voor eigen uitgaven aan huur en voor nominale ziektekostenpremies exclusief eigen risico. De gemeente houdt bij de berekening van de kwijtschelding ook rekening met de kosten van kinderopvang, mits de opvang is opgenomen in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LKR) en er ook kinderopvangtoeslag over wordt verleend vanuit de Belastingdienst.

Bij het waterschap is kwijtschelding mogelijk voor de waterzuiveringsheffing en de ingezetenenheffing. Bij de berekening van de kwijtschelding hanteert het waterschap, net zoals de gemeente, de norm van 100 procent van de toepasselijke norm. De kwijtschelding van de gemeentelijke heffingen en het waterschap wordt apart berekend.

3.2.2 Collectieve (aanvullende) zorgverzekering

Het verzekeren tegen ziektekosten is voor iedereen wettelijk verplicht. Daarom biedt de gemeente Barneveld inwoners met een laag inkomen een collectieve zorgverzekering aan. Het gaat om de basisverzekering plus een aanvullende verzekering. Tandverzorging is ook in het pakket inbegrepen.

Deelnemers kunnen kiezen uit verschillende pakketten bij zorgverzekeraar Menzis: GarantVerzorgd 1, GarantVerzorgd 2 en GarantVerzorgd 3. In de meest uitgebreide variant (GarantVerzorgd 3) is tevens het verplichte eigen risico meeverzekerd.

In de begrotingen rekenen we met de premie van GarantVerzorgd 2. Alleen bij de huishoudens met een zorgvraag wordt gerekend met GarantVerzorgd 3. Omdat bij dit pakket het eigen risico is meeverzekerd, wordt voor het huishouden met een zorgvraag de post "eigen risico" op nul gezet. Voor de huishoudens met GarantVerzorgd 2 rekenen we wel met een bedrag voor de reservering van het eigen risico, namelijk het gemiddelde eigen risico, wat voor 2019 neerkomt op 237,90 euro per jaar.

De premie van GarantVerzorgd 2 bedraagt 131,45 euro per maand. In dit bedrag zijn de collectiviteitskorting en de gemeentelijke bijdrage al verrekend. Voor Garant Verzorgd 3 komt de premie uit op 153,94 euro.

Om voor deelname aan de collectieve zorgverzekering in aanmerking te komen, hanteert de gemeente Barneveld een inkomensgrens van 130 procent van de toepasselijke bijstandsnorm. Er geldt geen vermogensgrens.

De kosten van de premie zijn in de begrotingen opgenomen onder de uitgavepost "zorgverzekering". De zorgtoeslag die huishoudens ontvangen is in de begrotingen opgenomen bij de inkomsten.

3.2.3 Individuele inkomensvoet

De individuele inkomensvoet in de gemeente Barneveld is bedoeld voor inwoners:

- tussen de 21 jaar en de AOW-gerechtigde leeftijd;
- die geen scholier of student zijn;
- die gedurende een periode van minimaal drie jaar over een inkomen beschikken dat gemiddeld niet hoger is dan 110 procent van de geldende bijstandsnorm;
- die zich voldoende hebben ingespannen om aan het werk te komen;
- die een vermogen hebben dat niet hoger is dan de voor hen van toepassing zijnde vermogensvrijlating.

De hoogte van de individuele inkomensvoet is afhankelijk van het type huishouden en de hoogte van het inkomen. In onderstaande tabel staat een overzicht.

	Inkomen tot 100%	Inkomen tussen 100 – 110%
Alleenstaande zonder kinderen	€ 350	€ 175
Alleenstaande ouder met kind(eren) jonger dan 12 jaar	€ 450	€ 225
Alleenstaande ouder met kind(eren) ouder dan 12 jaar	€ 500	€ 250
Paar zonder kinderen	€ 500	€ 250
Paar met kind(eren) jonger dan 12 jaar	€ 600	€ 300
Paar met kind(eren) ouder dan 12 jaar	€ 650	€ 325

Bij de resultaten van deze rapportage worden de saldi van huishoudens die in aanmerking komen voor de individuele inkomenstoelage apart gepresenteerd.

3.2.4 Vergoeding schoolkosten

Voor huishoudens met schoolgaande kinderen tot en met 17 jaar en een inkomen niet hoger dan 120 procent van de geldende bijstandsnorm stelt de gemeente vergoedingen beschikbaar voor de schoolkosten. De gemeente stelt vergoedingen beschikbaar voor kinderen in het primair onderwijs (50 euro per schooljaar), kinderen die de overstap maken van primair naar voortgezet onderwijs (eenmalig 200 euro per schooljaar) en kinderen in het voortgezet onderwijs (125 euro per schooljaar).

Voor de huishoudens met kinderen van 12 en 15 jaar gaan we ervan uit dat de 12-jarige een overstap maakt naar het voortgezet onderwijs. Deze huishoudens ontvangen hiervoor de eenmalige jaarlijkse vergoeding van 200 euro. Daarnaast ontvangen deze huishoudens voor de 15-jarige de jaarlijkse vergoeding van 125 euro. Deze vergoedingen worden verrekend met de post "Onderwijs".

3.2.5 Computerregeling

Huishoudens met kinderen in leeftijd van 8 tot en met 17 jaar kunnen een maal in de 60 maanden in aanmerking komen voor een computer en een printer. Om voor deze regeling in aanmerking te komen mag het inkomen niet hoger zijn dan 110 procent van de toepasselijke bijstandsnorm. De computer en printer worden in natura verstrekt.

In de begrotingen van de huishoudens met oudere kinderen is dit verwerkt in de post "onderwijs". In deze post is een bedrag opgenomen voor ICT. Voor een computer en printer komen de kosten uit op 502 euro. We gaan uit van een afschrijving van 5 jaar. Per maand gaat het dan om een bedrag van 8,37 euro.

3.2.6 Sport- en cultuurregeling

De gemeente Barneveld komt huishoudens met een laag inkomen financieel tegemoet in de kosten voor sport en cultuur. De regeling is bedoeld voor kinderen tussen de 5 en 18 jaar en volwassenen. Het inkomen van het huishouden mag niet hoger zijn dan 110 procent van de bijstandsnorm en het vermogen mag niet hoger zijn dan het wettelijk vrij te laten vermogen. Ook gezinnen waarvan de ouders in een minnelijk of wettelijk schuldentractaat zitten komen hiervoor in aanmerking.

Het betreft een in natura regeling. Er moet worden gekozen uit een sportactiviteit, culturele activiteit of fitness. Met betrekking tot sport vergoedt de gemeente de basiscontributie bij veel voorkomende sportactiviteiten. Voorwaarde is dat deze activiteiten bij een vereniging of instelling in de gemeente Barneveld plaatsvinden. Wanneer wordt gekozen voor fitness vergoedt de gemeente maximaal 215 euro per jaar. De contributie voor activiteiten op het gebied van muziek, zang, dans en theater wordt vergoed tot een maximum van 215 per jaar. Daarnaast kan voor kinderen (5 tot 18 jaar) het gehele lesgeld van de muziekschool Barneveld vergoed worden. Voor volwassenen wordt dit lesgeld vergoed tot een maximum van 350 euro per jaar.

De vergoedingen voor sport en cultuur worden in onze begrotingen verrekend met de post "sociale participatie". Als voorbeeld heeft het Nibud in samenwerking met het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) een pakket aan uitgaven voor sociale participatie opgesteld. Hierin staan ook bedragen voor uitgaven aan contributies en abonnementen. Deze uitgaven (17,50 euro per persoon) zijn op nul gesteld voor huishoudens die gebruik kunnen maken van de sport- en cultuurregeling.

3.2.7 Sportkleding- en accessoires

Voor noodzakelijke sportkleding dan wel sportaccessoires kan één maal per kalenderjaar voor volwassenen en voor de ten laste komende kinderen in de leeftijd van 5 tot en met 17 jaar een vergoeding worden verstrekt. De hoogte van de vergoeding is afhankelijk van de leeftijdsgroep waartoe de persoon behoort waarvoor de vergoeding wordt verstrekt:

- Leeftijd van 5 tot en met 11 jaar: 50 euro
- leeftijd van 12 tot en met 17 jaar: 75 euro
- leeftijd 18 jaar of ouder (volwassenen): 25 euro

In de begrotingen zijn deze vergoedingen verrekend met de post "kleding en schoenen".

3.2.8 Vergoeding zwemlessen en zomerzwembadabonnement

De kosten voor zwemlessen voor het behalen van diploma A worden voor inwoners met een laag inkomen volledig door de gemeente vergoed. (De kosten worden rechtstreeks aan het zwembad verstrekt.)

Ook de kosten voor het zomerzwembadabonnement voor één van de zwembaden in de gemeente Barneveld kunnen vergoed worden.

Omdat in de begrotingen wordt uitgegaan van het lidmaatschap van één (sport)vereniging per persoon, wordt ook de contributie van slechts één sport of activiteit in mindering gebracht. Hiervoor rekenen we in dit onderzoek met de vergoedingen vanuit de sport- en cultuurregeling. Echter, in de praktijk is het mogelijk om met de gemeentelijke vergoedingen aan meerdere activiteiten deel te nemen. Een kind kan bijvoorbeeld lid zijn van een voetbalvereniging én zwemlessen volgen. Dit stapelingseffect is niet direct uit de begrotingen af te lezen, maar moet in deze rapportage wel genoemd worden.

3.2.9 Individuele bijzondere bijstand

De gemeente Barneveld verstrekt voor bijzondere en noodzakelijke kosten individuele bijzondere bijstand. De grens voor de bijzondere bijstand is gesteld op 100 procent van de toepasselijke bijstandsnorm. Voor het inkomen dat boven dit percentage komt, hanteert de gemeente Barneveld de volgende draagkrachtsystematiek:

- bij inkomsten tussen de 100 procent en 110 procent van de toepasselijke bijstandsnorm bedraagt de draagkracht 50 procent van het meerinkomen boven de toepasselijke bijstandsnorm;
- bij inkomsten die meer bedragen dan 110 procent van de toepasselijke bijstandsnorm bedraagt de draagkracht daarnaast 100 procent van het meerinkomen boven de 110 procent van de toepasselijke bijstandsnorm.

De individuele bijzondere bijstand wordt in dit onderzoek niet meegenomen omdat deze sterk afhankelijk is van de persoonlijke situatie. Hiervan uitgezonderd zijn de huishoudtypen met een zorgvraag. Bij deze huishoudtypen gaan we uit van een aantal veronderstellingen (zie ook paragraaf 3.3.3). Indien voor een of meer van deze

voorzieningen individuele bijzondere bijstand kan worden aangevraagd, wordt dit meegenomen in de begroting. Overige verstrekkingen vanuit de individuele bijzondere bijstand worden, net als bij de andere huishoudtypen, niet meegenomen.

3.2.10 Vergoeding kosten woon-werkverkeer

In de begrotingen wordt ervan uitgegaan dat bij een inkomensniveau van 100 procent het betreffende huishouden een bijstandsuitkering ontvangt. Uiteraard kan er ook bij een inkomen van 100 procent van de bijstandsnorm sprake zijn van werk, maar we willen in deze rapportage juist de positie van huishoudens met een bijstandsuitkering inzichtelijk maken(en wat er met het inkomen gebeurt bij werkaanvaarding).

Bij de hogere inkomensniveaus gaan we wel uit van inkomen uit werk. In dat laatste geval worden ook kosten voor woon-werkverkeer in de begroting opgenomen.

In de gemeente Barneveld bestaan mogelijkheden om deze reiskosten vergoed te krijgen. Men kan een beroep doen op de algemene bepaling voor reiskosten (artikel 28). Dit artikel bepaalt dat individuele bijzondere bijstand kan worden verstrekt als de bestemming is gelegen buiten de gemeente Barneveld (maar binnen Nederland) en de reisafstand enkele reis tussen het hoofdverblijf en de bestemming 7 kilometer of meer bedraagt. De hoogte van de bijzondere bijstand wordt vastgesteld op basis van het OV-tarief voor de kortste route of een vergoeding van 19 cent per kilometer voor de kortste route als geen gebruik wordt gemaakt van het openbaar vervoer.

Er wordt in de praktijk weinig gebruik gemaakt van deze mogelijkheid, waarschijnlijk omdat inwoners of te dicht bij hun werk wonen, of omdat de werkgever deze reiskosten vergoedt. Mocht dit niet het geval zijn, dan is een beroep op artikel 28 mogelijk. Om die reden zijn in de begrotingen van de gemeente Barneveld geen kosten voor woon-werkverkeer opgenomen.

3.2.11 Kinderopvang en peuteropvang

Op grond van de Wet kinderopvang kunnen ouders van kinderen tot twaalf jaar een tegemoetkoming toegekend krijgen voor de kosten van kinderopvang. Vervolgens resteert een eigen bijdrage voor deze kosten. Voor deze eigen bijdrage is in de gemeente Barneveld alleen een tegemoetkoming mogelijk bij een sociaal medische indicatie.

Een alleenstaande ouder met een inkomen boven bijstandsniveau zal enkele dagen per week werken en dus gebruik maken van de kinderopvang. In deze rapportage wordt bij een inkomen op 110 procent van de bijstandsnorm gerekend met 20 uur kinderopvang per week, bij een inkomen op 120 en 130 procent van de norm wordt uitgegaan van 30 uur kinderopvang per week.

Een alleenstaande ouder met een bijstandsuitkering hoeft geen gebruik van de kinderopvang te maken; daarom zijn in de begrotingen op 100 procent geen kosten voor kinderopvang opgenomen. Wel wordt ervan uitgegaan dat een dagdeel per week gebruik wordt gemaakt van de peuteropvang.

Ook paren zonder werk (met een bijstandsuitkering) of paren waarvan één van beide partners werkt (met een inkomen van 110 tot en met 130 procent van de norm), zullen geen gebruik maken van de kinderopvang, maar van de peuteropvang.

Per 1 januari 2018 zijn peuterspeelzalen omgevormd tot kinderdagverblijven. Dit is geregeld in de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk. Hierdoor krijgen sommige ouders die gebruik maken van de kinderopvang recht op kinderopvangtoeslag. Eenverdieners (kostwinnergezin) of werkloze alleenstaande ouders komen niet in aanmerking voor kinderopvangtoeslag. Voor deze ouders verstrekt de gemeente Barneveld een vergoeding, waarbij de gemeente dat deel vergoedt dat anders door de belasting zou worden vergoed.

De gemeente hanteert voor zowel het eerste als eventueel volgende kinderen hetzelfde tarief.

De kosten voor kinderopvang en de peuterspeelzaal zijn in de begrotingen opgenomen onder de post "kinderopvang". De kinderopvangtoeslag (of de vergoeding die door de gemeente wordt verstrekt) is in de begrotingen opgenomen bij de inkomsten.

3.3 Huishoudens met een zorgvraag

In dit onderzoek worden tevens twee huishoudens met extra zorgkosten onderzocht, namelijk een alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd en een alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd).

Hieronder wordt eerst dieper ingegaan op de regelingen van de gemeente Barneveld voor huishoudens met een zorgvraag. Daarna wordt het profiel van dit huishoudtype nader omschreven en wordt bekeken wat het effect van de regelingen is op de maandbegroting van de alleenstaande oudere met een zorgvraag.

3.3.1 Collectieve zorgverzekering

Zoals in paragraaf 3.2.2 staat beschreven, kent de gemeente Barneveld een uitgebreide collectieve zorgverzekering waar huishoudens met extra zorgkosten veel profijt van kunnen hebben: GarantVerzorgd 3. Via dit pakket is onder meer het verplicht eigen risico van 385 euro per jaar meeverzekerd, evenals de eigen bijdrage CAK (tot een bedrag van 300 euro per jaar).

3.3.2 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zorgt ervoor dat mensen met een handicap, chronisch zieken en ouderen een zo normaal mogelijk dagelijks leven kunnen leiden. De gemeente bekijkt of hulp nodig is en waarmee iemand het beste is geholpen. Iedere gemeente regelt dit op zijn eigen manier.

Naast algemene taken, zoals het vergroten van de leefbaarheid in de gemeente, heeft de gemeente op basis van de Wmo de volgende taken:

- ondersteuning van mensen met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking zodat zij mee kunnen doen aan de samenleving, bijvoorbeeld door begeleiding, zinvolle daginvulling, huishoudelijke verzorging, woningaanpassing, vervoer of een rolstoel;
- ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers, bijvoorbeeld door trainingen, of ondersteuning in het geval dat de mantelzorger ziek is.

3.3.3 Uitgangspunten huishoudens met zorgvraag

Om de begrotingen voor huishoudens met een zorgvraag op te maken, moeten zogenoemde zorgprofielen worden opgesteld. Vervolgens kan bepaald worden welke extra kosten dit huishoudens heeft, en welke vergoedingen daar tegenover staan. De profielen zijn opgesteld door het Nibud, in samenspraak met Ieder(In)¹.

Voor de alleenstaande vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd geldt het volgende zorgprofiel:

- Hartklachten
- Bril
- Gehoorapparaat
- Rollator
- Een medicijn dat door (aanvullende) zorgverzekering vergoed wordt
- Lichte vorm van incontinentie
- Maakt gebruik van de maaltijdvoorziening
- 3 uur huishoudelijke verzorging per week
- 14 uur persoonlijke verzorging per week
- 4 uur verpleging per week
- Personenalarmering
- Gebruik belbus/collectief vervoer
- Woningaanpassing (drempels weg, verhoogde wc)

Het profiel voor de alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd ziet er als volgt uit:

- Stofwisselingsziekte
- Longproblemen
- Hoog medicijngebruik (deels eigen bijdrage voor betalen)
- Rolstoelgebonden
- 2 uur huishoudelijke verzorging per week
- 12 uur persoonlijke verzorging per week
- 4 uur verpleging per week
- Woningaanpassing (drempels weg, verhoogde WC)
- Personenalarmering
- Gebruik belbus / collectief vervoer

Gezien het bovenstaande, zal de begroting van de huishoudens met een zorgvraag op diverse punten afwijken van de standaardbegrotingen:

- De **huishoudelijke verzorging** is in de gemeente Barneveld een algemene voorziening. Hiervoor betaalt de inwoner een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Deze eigen bijdrage ligt voor alleenstaanden met een zorgvraag en een inkomen lager dan 1.271 euro bruto per maand op 22 euro per maand. Bij een inkomen tussen de 1.271 euro en 1.503 euro is de eigen bijdrage 44 euro per maand. De extra kosten voor huishoudelijke verzorging zijn opgenomen onder de post "eigen bijdragen/betalingen zorg".
- De **persoonlijke verzorging en verpleging** vallen in het basispakket van de zorgverzekering. Hiervoor komen er dus geen extra kosten bij.

¹ Ieder(In) is een belangenorganisatie voor mensen met een beperking of een chronische ziekte

- De **maaltijdvoorziening** zorgt voor meerkosten ten opzichte van de situatie waarin de warme maaltijd zelf wordt bereid. De kosten voor een warme maaltijd, besteld bij De Hervormde Diaconie Barneveld, stichting Maaltijd aan Huis en Welzijn Barneveld, bedragen gemiddeld 5,85 euro per maaltijd. Voor de maaltijdvoorziening is geen bijzondere bijstand mogelijk. In de begrotingen worden dus de meerkosten voor de maaltijdvoorziening opgenomen.
Volgens de Nibud Prijzengids kost een warme maaltijd voor personen van 70 jaar en ouder 2,14 euro per persoon. Uitgaande van vijf maaltijden per week, zijn de meerkosten 80,38 euro per maand voor de alleenstaande oudere.
De meerkosten voor de maaltijdvoorziening van de alleenstaande oudere met een zorgvraag zijn in de begrotingen opgenomen onder de post "voeding".
- Het huishouden met een zorgvraag maakt gebruik van **aanvullend vervoer**. In de gemeente Barneveld geldt voor personen met een indicatie (daar gaan we bij de huishoudens met zorgvraag van uit) een instaptarief van 0,84 euro. Daarnaast betaalt men 0,15 euro per kilometer. Bij meer dan 25 kilometer reizen betaalt de reiziger 1,75 euro per extra kilometer.
In de begrotingen wordt gerekend met vier ritten per maand van 5 kilometer enkele reis, wat neerkomt op 12,72 euro per maand.
Daarnaast rekenen we een aantal langere reizen voor bijvoorbeeld het bezoeken van een specialist. Daarbij gaan we uit van 4 ritten per jaar van 50 kilometer enkele reis. Omgerekend per maand gaat dit om een bedrag van 32,23 euro. Totaal gaat het dus om een bedrag van 44,95 euro per maand aan extra vervoerskosten vanwege zorg.
Verder gaan we ervan uit dat er geen gebruik wordt gemaakt van de fiets; deze kosten (8,84 euro per maand) zijn daarom uit de begroting van de betreffende huishoudens gehaald. De extra vervoerskosten zijn opgenomen onder de post "vervoer".
- Voor de **extra waskosten** in verband met incontinentie gaan we uit van twee keer per week extra wassen, wat neerkomt op 10 euro per maand. Voor deze kosten kan op basis van een medische indicatie bijzondere bijstand worden verstrekt. De grens voor de bijzondere bijstand is gesteld op 100 procent van de toepasselijke bijstandsnorm. Bij inkomsten tussen de 100 procent en 110 procent van de bijstandsnorm bedraagt de draagkracht 50 procent van het meerinkomen. De meerkosten voor een alleenstaande oudere met een inkomen boven 100 procent van het sociaal minimum zijn opgenomen onder de post "was- en schoonmaakmiddelen".
- De **eigen bijdrage voor medicijnen** wordt voor 100 procent vergoed door de collectieve zorgverzekering als gekozen is voor het pakket GarantVerzord 3. Voor de huishoudens met een zorgvraag zijn we hiervan uitgegaan. Er komen in de begroting daarom geen extra kosten bij voor medicijnen.

- De kosten voor een **woningaanpassing** (drempels weg, verhoogde wc), die vanuit de Wmo wordt toegekend, worden doorgegeven aan het CAK voor de inning van de eigen bijdrage. Het CAK berekent aan de hand van het inkomen en vermogen wat dan de eigen bijdrage wordt en de periode waarover men moet betalen.
Deze eigen bijdrage wordt vergoed vanuit de collectieve zorgverzekering. Er komen in de begroting dus geen extra kosten bij.
- De kosten voor de **personenalarmering** worden volledig vanuit de aanvullende zorgverzekering vergoed. In de begrotingen komt er daarom geen bedrag meer bij.
- Naast bovengenoemde zorgkosten rekenen we nog acht euro per maand voor **attentiekosten** voor hulp van burens, vrienden, etc. Deze kosten zijn opgenomen onder de post "eigen bijdragen/betalingen zorg".

De bovenstaande kosten en bijbehorende vergoedingen hebben betrekking op de zorgprofielen die als uitgangspunt voor deze minima-effectrapportage zijn gekozen. Uiteraard zal het zorgprofiel per individu verschillend zijn en daarmee zullen er dus ook verschillende kosten zijn. In de gehanteerde zorgprofielen wordt bijvoorbeeld uitgegaan van een eigen bijdrage voor huishoudelijke verzorging. Echter, ook dagbesteding en persoonlijke begeleiding vallen onder de Wmo en ook hiervoor is een eigen bijdrage verschuldigd. Dit is niet in de begrotingen meegenomen, omdat de gekozen zorgprofielen hier niet om vragen.

4 Resultaten

4.1 Saldo inkomsten min uitgaven

Dit hoofdstuk bevat de resultaten van het onderzoek.

Een en ander wordt schematisch weergegeven in tabel 1 op de volgende pagina. De tabel bevat per voorbeeldhuishouden een overzicht van het saldo van inkomsten min uitgaven bij verschillende inkomensniveaus. Achtereenvolgens is het saldo weergegeven nadat:

- alleen de uitgaven uit het basispakket zijn gedaan;
- zowel de uitgaven uit het basispakket als voor sociale participatie zijn gedaan;
- alleen de uitgaven uit het basispakket zijn gedaan, rekening houdend met de Individuele Inkomenstoeslag (IIT);
- zowel de uitgaven uit het basispakket als voor sociale participatie zijn gedaan, rekening houdend met de Individuele Inkomenstoeslag (IIT).

Verder is de volgende codering weergegeven:

Een negatief saldo op de maandbegroting is in rood weergegeven;

- Als een hoger inkomen leidt tot minder bestedingsruimte dan is dit bij het betreffende inkomensniveau aangegeven met een pijltje.
- Een rood pijltje betekent een armoedeval ten opzichte van de situatie met een bijstandsuitkering (uitstroomval/werkloosheidsval).
- Een grijs pijltje betekent een armoedeval ten opzichte van het voorliggende inkomensniveau (doorstroomval).

Het kan voorkomen dat een huishouden op een bepaald inkomensniveau te maken heeft met zowel een doorstroom- als een uitstroomval. In dat geval kleurt het pijltje rood.

Uit de tabel valt af te lezen dat er voor een alleenstaande met een bijstandsuitkering 139 euro per maand resteert nadat alle uitgaven uit het basispakket zijn gedaan. Als naast de uitgaven uit het basispakket ook alle uitgaven aan sociale participatie zijn gedaan, dan is er een bestedingsruimte van 63 euro. Hierbij is rekening gehouden met alle landelijke en lokale inkomensondersteunende maatregelen.

Tabel 1. Overzicht saldo inkomsten min uitgaven per maand

a. Alleenstaande				inclusief inkomensvoet			
		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€	139	€ 63	€	169	€ 93	
110%	€	199	€ 123	€	214	€ 138	
120%	€	300	€ 206	€	300	€ 206	
130%	€	373	€ 279	€	373	€ 279	
b. Alleenstaande oudere				inclusief inkomensvoet			
		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€	283	€ 207				
110%	€	326	€ 250				
120%	€	440	€ 346				
130%	€	511	€ 418				
c. eenoudergezin met 2 jonge kinderen 1 & 3 jaar				inclusief inkomensvoet			
		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€	471	€ 316	€	508	€ 354	
110%	€	529	€ 375	€	548	€ 393	
120%	€	540	€ 368	€	540	€ 368	
130%	€	643	€ 471	€	643	€ 471	
d. eenoudergezin met 2 oudere kinderen 12 & 15 jaar				inclusief inkomensvoet			
		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€	302	€ 148	€	344	€ 190	
110%	€	343	€ 189	€	364	€ 210	
120%	€	423	€ 216	€	423	€ 216	
130%	€	499	€ 292	€	499	€ 292	
e. Paar zonder kinderen				inclusief inkomensvoet			
		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€	197	€ 82	€	239	€ 124	
110%	€	282	€ 167	€	303	€ 188	
120%	€	358	€ 208	€	358	€ 208	
130%	€	405	€ 255	€	405	€ 255	
f. Ouder paar				inclusief inkomensvoet			
		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€	357	€ 242				
110%	€	399	€ 284				
120%	€	527	€ 377				
130%	€	631	€ 481				
g. paar met 2 jonge kinderen 1 & 3 jaar				inclusief inkomensvoet			
		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€	338	€ 144	€	388	€ 194	
110%	€	423	€ 229	€	448	€ 254	
120%	€	486	€ 257	€	486	€ 257	
130%	€	514	€ 285	€	514	€ 285	
h. paar met 2 oudere kinderen 12 & 15 jaar				inclusief inkomensvoet			
		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€	182	€ -11	€	236	€ 43	
110%	€	267	€ 73	€	294	€ 100	
120%	€	309	€ 46	€	309	€ 46	
130%	€	311	€ 48	€	311	€ 48	

i. Alleenstaande met zorgvraag				inclusief inkomenstoeslag			
		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€	71	€ -5	€	100	€	24
110%	€	130	€	€	145	€	69
120%	€	231	€	€	231	€	138
130%	€	282	€	€	282	€	189

j. Alleenstaande oudere met zorgvraag				inclusief inkomenstoeslag			
		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€	152	€	€	152	€	76
110%	€	167	€	€	167	€	91
120%	€	259	€	€	259	€	165
130%	€	330	€	€	330	€	237

4.2 Tekorten en armoedevallen

Tekorten

In de gemeente Barneveld is sprake van enkele tekorten op de begrotingen van minima. Uit tabel 1 blijkt dat na bekostiging van het basispakket geen enkel huishouden een tekort op de begroting heeft.

Als ook de uitgaven voor sociale participatie zijn gedaan, dan heeft het paar met twee oudere kinderen een tekort op bijstandsniveau van 11 euro. Een belangrijke oorzaak van dit tekort ligt in het feit dat een paar de kosten van twee volwassenen moet dragen, zoals de kosten van de zorgverzekering, kleding en voeding. Daar komen de kosten voor de oudere kinderen nog bij, die hoger liggen dan de uitgaven voor jonge kinderen. Deze combinatie maakt dit huishoudtype financieel zeer kwetsbaar.

De alleenstaande met een zorgvraag heeft op bijstandsniveau een tekort van 5 euro. De alleenstaande zonder zorgvraag heeft geen tekort, maar een positief saldo van 63 euro. Dit verschil wordt veroorzaakt door de extra kosten voor de zorgverzekering (23 euro), vervoer (36 euro), de eigen bijdrage voor huishoudelijke verzorging (22 euro) en de attentiekosten (8 euro). Daar staat tegenover dat bij de duurdere zorgverzekering het eigen risico is herverzekerd, terwijl dat bij pakket 2 niet het geval is. Voor de huishoudens zonder zorgvraag is een bedrag van 20 euro opgenomen om te reserveren voor het eigen risico (gebaseerd op het gemiddeld eigen risico van 237,90 per jaar).

Als ook naar de IIT wordt gekeken, dan vallen de bovengenoemde tekorten weg. Met andere woorden, als het paar met twee oudere kinderen en de alleenstaande met een zorgvraag langdurig van een inkomen op bijstandsniveau leven, en er zijn geen mogelijkheden dit inkomen te verhogen, dan is er recht op IIT en doen zich geen tekorten meer voor.

Uitstroomval

Een uitstroomval ontstaat als een huishouden op een bepaald inkomensniveau minder overhoudt dan op bijstandsniveau. Bij geen van de onderzochte huishoudtypen doet zich een uitstroomval voor.

Doorstroomval

Van een doorstroomval is sprake als een huishouden op een bepaald inkomensniveau minder overhoudt dan op het voorliggende inkomensniveau.

In deze rapportage zien we een doorstroomval bij het paar met twee oudere kinderen op 120 procent. Met andere woorden, als dit huishouden met een inkomen op 110 procent op een gegeven moment meer gaat verdienen en uitkomt op een inkomen van 120 procent van de bijstandsnorm, heeft het op dat moment minder bestedingsruimte dan in de situatie waarin het inkomen nog 110 procent was.

De doorstroomval doet zich nog niet voor wanneer alleen de uitgaven uit het basispakket zijn gedaan. Pas als ook de uitgaven voor sociale participatie zijn gedaan ontstaat een doorstroomval. Wel zien we dat, na invulling van alleen het basispakket, de bestedingsruimte niet evenredig toeneemt. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de afbouw van landelijke toeslagen (zorgtoeslag, huurtoeslag en kindgebonden budget). Deze afbouw leidt nog niet tot een armoedeval. Als ook de kosten voor sociale participatie worden meengenomen wordt wel een armoedeval zichtbaar, veroorzaakt door het wegvallen van het recht op de sport- en cultuurregeling.

Als het paar met oudere kinderen ook recht heeft op IIT, wordt de doorstroomval nog groter. Immers, naast de vergoeding voor sociale participatie, vervalt dan ook het recht op IIT. Voor een paar met oudere kinderen en een inkomensniveau van 110 procent bedraagt de IIT 27 euro per maand.

Het tweede huishoudtype uit dit onderzoek dat te maken krijgt met een doorstroomval is het eenoudergezin met twee jongere kinderen. Wanneer zowel de uitgaven uit het basispakket als de uitgaven voor sociale participatie zijn gedaan, houdt dit huishouden op 120 procent minder over dan op 110 procent.

Net als bij het paar met oudere kinderen, neemt bij het eenoudergezin met jonge kinderen de bestedingsruimte na invulling van alleen het basispakket op 120 procent niet evenredig toe. Bij dit huishoudtype ligt de oorzaak daarvan in het wegvallen van het recht op kwijtschelding van lokale lasten en in de kosten van kinderopvang. Bij een inkomen op 110 procent van de bijstandsnorm wordt gerekend met 20 uur kinderopvang per week, bij een inkomen op 120 procent van de norm wordt uitgegaan van 30 uur kinderopvang per week. Hierbij neemt de kinderopvangtoeslag minder toe dan de kosten.

Wanneer dan ook de vergoeding vanuit de sport- en cultuurregeling wegvalt, ontstaat een armoedeval.

Als ook naar de situatie wordt gekeken waar recht is op IIT (voor dit huishoudtype is dit op 110 procent 19 euro per maand), wordt de armoedeval al zichtbaar na de invulling van alleen het basispakket.

5 Conclusies en aanbevelingen

Dit hoofdstuk bevat, naar aanleiding van de resultaten in het vorige hoofdstuk, de conclusies. Daarnaast worden er verschillende adviezen gegeven voor de aanpassing van regelingen in het kader van het minimabeleid van de gemeente Barneveld.

5.1 Conclusies

Welke huishoudens hebben het moeilijk?

Paren met twee oudere kinderen kunnen op bijstandsniveau het restpakket niet bekostigen. De belangrijkste oorzaak van dit tekort ligt in het feit dat paren de kosten voor twee volwassenen moeten dragen. Ter vergelijking, een eenoudergezin ontvangt 70 procent van de norm voor een paar plus de alleenstaande ouderkop vanuit het kindgebonden budget, wat samen neerkomt op ongeveer 90 procent van de norm. De extra inkomsten voor paren (van ongeveer 10 procent) ten opzichte van het eenoudergezin wegen vaak niet op tegen de kosten voor een extra volwassene aan bijvoorbeeld voeding, kleding en de zorgverzekering. Daarnaast drukken met name oudere kinderen sterk op de begroting. Deze kosten worden niet volledig gecompenseerd door (leeftijdsafhankelijke) kindgebonden toeslagen.

Bovengenoemde factoren vinden hun oorsprong in het Rijksbeleid. Gemeenten kunnen via het eigen beleid trachten de gevolgen hiervan te repareren. De gemeente Barneveld heeft al een aantal goede beleidskeuzes gemaakt om de bestedingsruimte voor paren met kinderen te verruimen, zoals een gunstige collectieve zorgverzekering, de vergoeding schoolkosten en de sport- en cultuurregeling. Desondanks kunnen paren met oudere kinderen op bijstandsniveau de begroting niet rond krijgen.

Ook de alleenstaande met een zorgvraag heeft op bijstandsniveau met een tekort te maken. Hoewel het tekort klein is (vijf euro) maakt dit de alleenstaande met zorgkosten erg kwetsbaar. Als er sprake is van persoonlijk onvermijdbare uitgaven (een hogere huur, meer zorgkosten, etc) kan dit tekort snel oplopen.

Vergeleken met de alleenstaande zonder zorgkosten, ligt het saldo 68 euro lager. Vooral de vervoerskosten en de kosten voor de huishoudelijke verzorging veroorzaken dit verschil. Veel andere zorgkosten worden vergoed vanuit de collectieve zorgverzekering, die bovendien het eigen risico dekt.

Het Nibud adviseert de gemeente daarom om de collectieve zorgverzekering in stand te houden en te onderzoeken of kosten die hier niet onder vallen op een andere wijze vergoed kunnen worden. Een mogelijkheid is om de huishoudelijke verzorging om te zetten naar een maatwerkvoorziening. Wanneer een huishouden gebruik maakt van meerdere Wmo-voorzieningen, hoeft maar één keer de eigen bijdrage te worden betaald. Voor huishoudens die gebruik maken van de collectieve zorgverzekering, wordt de eigen bijdrage zelfs tot een bedrag van 300 euro vergoed. Dit heeft een gunstig effect op de begroting van huishoudens met een zorgvraag.

Welke huishoudens kennen armoedevallen?

In de gemeente Barneveld hebben eenoudergezinnen met jonge kinderen en paren met oudere kinderen te maken met een doorstroomval op 120 procent. De armoedeval doet zich voor als, naast de uitgaven uit het basispakket, ook de uitgaven voor sociale participatie zijn gedaan.

5.2 Aanbevelingen

Verminder niet-gebruik regelingen

De gemeente Barneveld kent een ruimhartig minimabeleid: bijna alle onderzochte huishoudtypen kunnen de maandbegroting rond krijgen, met uitzondering van het paar met oudere kinderen en de alleenstaande met extra zorgkosten. Dit geldt voor beide huishoudtypen alleen bij een inkomen op bijstandsniveau.

Hierbij moet de gemeente het volgende goed in het oog houden. In de berekeningen is ervan uitgegaan dat alle aanspraken op landelijke en lokale regelingen zijn aangevraagd. Dat is echter niet voor ieder huishouden een vanzelfsprekendheid². De gemeente Barneveld kan het gebruik van lokale regelingen stimuleren door hieraan publiciteit te geven en de toegang tot deze regelingen te vereenvoudigen. Een instrument dat in de gemeente Barneveld wordt ingezet is "berekenuwrechtplus". Hiermee worden bewoners gewezen op alle mogelijkheden die er zijn.

Ook voorlichting door intermediairs is vaak doeltreffend. Het is daarbij belangrijk dat de intermediairs bekend zijn met alle regelingen die de gemeente Barneveld te bieden heeft en dat zij ook continu op de hoogte worden gebracht van veranderingen in inkomensondersteunende maatregelen.

Zo wordt in de gemeente Barneveld gewerkt met een meedoencoach, gericht op kinderen en jongeren. Deze coach kent de regelingen en kan kinderen helpen met een aanvraag of doorverwijzing. Daarnaast kent de gemeente Barneveld gespreksvoerders, die bij de gemeente werkzaam zijn en zo via de verschillende wetten (participatie, WMO en jeugd) de mensen goed in beeld hebben.

Stimuleer goed financieel beheer

Om rond te kunnen komen van een minimuminkomen is een goed financieel beheer van het huishouden noodzakelijk. Men reserveert om zo nodig grote uitgaven te kunnen doen voor de vervanging van inventaris. We gaan ervan uit dat het huishouden niet leent, zodat er niet nog extra kosten van rente en aflossing bijkomen. Veel huishoudens die van een minimum inkomen moeten rondkomen, voeren een goed financieel beheer, maar een deel ook niet. Voor deze huishoudens is het aan te bevelen cursussen of begeleiding te organiseren. In de gemeente Barneveld wordt twee keer per jaar een budgetcurus 'omgaan met geld' aangeboden.

Help energielasten verlagen

Het is te verwachten dat de energielasten een groter deel van de woonlasten en daarmee van de totale begroting van minima gaan innemen. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat juist minima vaak in minder goed geïsoleerde woningen wonen, waardoor ze ook een hoger verbruik dan gemiddeld hebben. Ook de toekomstige energietransitie zal de nodige kosten met zich meebrengen. Voor bewoners van een huurwoning is nog onduidelijk of de woningbouwcorporaties dit gaan doorberekenen aan hun huurders. Het Nibud adviseert de gemeente hier aandacht voor te hebben.

Huishoudens met een laag inkomen zouden hulp van energieadviseurs of gratis/ goedkope energieboxen aangeboden kunnen krijgen. Producten zoals ledlampen en isolatiefolies, waarvan de aanschafkosten voor deze doelgroep vaak te hoog zijn, terwijl ze een snelle terugverdientijd hebben, zijn dan het meest effectief.

² Zie bijvoorbeeld Tempelman, C., Houkes, A. Prins, J. (2011). *Niet-gebruik inkomensondersteunende maatregelen*, Amsterdam: SEO. Te downloaden op www.overheid.nl

Houd bij de berekening van de kwijtschelding rekening met overige belastingen

Om voor kwijtschelding van gemeentelijke heffingen en waterschapslasten in aanmerking te komen hanteren zowel de gemeente als het waterschap een kwijtscheldingsnorm van 100 procent. Dit is hoger dan de wettelijk voorgeschreven norm van 90 procent.

Voor beide (gemeente en waterschap) wordt de betalingscapaciteit apart berekend.

Hiermee wordt er van uitgegaan dat het huishouden twee maal over de betalingscapaciteit beschikt, wat uiteraard niet zo is. De gemeente heeft de mogelijkheid de betalingscapaciteit op een andere wijze te berekenen: de regelgeving (Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990, URIW 1990) is zodanig dat bij de berekening van de betalingscapaciteit rekening kan worden gehouden met meerdere belastingaanslagen.³

Breng duidelijk de voordelen van de collectieve zorgverzekering onder de aandacht

De gemeente Barneveld biedt inwoners met een laag inkomen (tot en met een inkomen van 130 procent van de geldende bijstandsnorm) een collectieve zorgverzekering aan. Het gaat om de basisverzekering plus een aanvullend pakket waarin ook de tandartskosten worden meegenomen.

Deelnemers zijn met deze verzekering uitgebreider verzekerd dan huishoudens met een gemiddelde zorgverzekering. Door deze uitgebreide verzekering zal het beroep op de bijzondere bijstand lager zijn, wat gunstig uitpakt voor de (uitvoerings)kosten van de gemeente. Ook deelnemers aan de collectieve verzekering zijn beter af: zij krijgen een uitgebreid pakket aan medische kosten vergoed.

Het Nibud adviseert de gemeente de collectieve zorgverzekering actief te promoten zodat iedereen die er recht op heeft van dit dekkingsvoordeel gebruik kan maken.

Zie er op toe dat deelnemers aan de collectieve zorgverzekering het 'juiste' pakket kiezen

Steeds vaker ontvangen belangengroeperingen signalen dat huishoudens zorg mijden, zodat zij hun eigen risico niet hoeven aan te spreken. Dit is een onwenselijke situatie. Het is daarom positief dat de gemeente Barneveld een pakket aanbiedt waarin het eigen risico is meeverzekerd. Daarnaast biedt de gemeente ook goedkopere pakketten aan zonder herverzekering van het eigen risico.

Voor deelnemers aan de collectieve zorgverzekering, die het eigen risico opmaken, is het meest uitgebreide pakket de goedkoopste optie. Een verzekerde die verwacht weinig zorgkosten te hebben en die daarom kiest voor een minder uitgebreid pakket, maar waar desondanks het volledig eigen risico wordt opgemaakt, is maandelijks duurder uit: het pakket inclusief herverzekerd eigen risico kost 153,942 euro per maand. Het minder uitgebreide pakket kost 131,45 euro per maand. Het eigen risico bedraagt 385 euro per jaar, wat neerkomt op 32,08 euro per maand. Bij volledige inzet van het eigen risico is de verzekerde dan 163,53 euro per maand kwijt.

Het Nibud adviseert de gemeente om dit duidelijk naar de doelgroep te communiceren.

Anderzijds is het voor de gemeente van belang dat de kosten van de aangeboden pakketten in balans zijn: de gemeentelijke bijdrage voor het pakket met afgekocht eigen risico moet niet veel hoger zijn dan de bijdrage voor de goedkopere verzekering, waardoor het voor (bijna) alle huishoudens aantrekkelijk wordt om het eigen risico mee te verzekeren, ongeacht de verwachting die men hierover heeft. Dit leidt tot onnodige hoge kosten voor de gemeente. In de ideale situatie ontstaat een soort zelfregulerend systeem, waarbij juist de huishoudens die veel zorg (denken) nodig (te) hebben, zullen kiezen voor een pakket met afgekocht eigen risico en de overige huishoudens niet.

³ De regeling waar hier naar verwezen wordt is te vinden in art. 15, lid 1, onderdeel a van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990.

Overweeg een ongedeeld budget voor de kosten van kinderen

De gemeente Barneveld zet sterk in op vergoeding van kosten van kinderen. Zo is er een vergoeding voor schoolkosten, een computerregeling, een vergoeding voor een sportactiviteit of culturele activiteit (de sport- en cultuurregeling), een vergoeding voor sportkleding en accessoires en een vergoeding van zwemlessen en een zomerzwemabonnement.

Om huishoudens wat flexibeler te maken, zou de gemeente kunnen werken met een ongedeeld budget voor zowel schoolkosten als kosten voor maatschappelijke participatie. In een dergelijke situatie zijn huishoudens vrij in de keuze in welke mate zij de tegemoetkoming willen besteden aan schoolkosten en in welke mate aan sport- en culturele activiteiten.

Behalve dat een ongedeeld budget de bestedingsvrijheid vergroot, kan dit ook het niet-gebruik tegengaan. Teveel verschillende losse regelingen kan het voor inwoners onoverzichtelijk maken, met als ongewenst effect dat een groep huishoudens onterecht geen gebruik maakt van de mogelijkheden die er zijn.

Houd aandacht voor paren met oudere kinderen

Paren met oudere kinderen kunnen, ondanks de gemeentelijke ondersteuning, bij een inkomen op bijstandsniveau de maandbegroting niet rond krijgen, als zij naast het basispakket de uitgaven voor sociale participatie willen bekostigen. Het Nibud adviseert de ondersteuning voor deze doelgroep voort te zetten en het bestaan van inkomensondersteunende regelingen voor gezinnen met (oudere) kinderen actief onder de aandacht te brengen. Ook verstrekkingen vanuit de individuele bijzondere bijstand (niet in dit onderzoek meegenomen) kunnen dergelijke gezinnen helpen om hun tekorten beperken. In dit laatste geval kunnen alleen noodzakelijke bijzondere kosten vergoed worden, maar het is zeker de moeite waard om ook dit extra onder de aandacht te brengen.

Dat paren (en met name paren met oudere kinderen) met tekorten te maken hebben, ziet het Nibud ook bij andere gemeenten en het blijkt ook uit onze landelijke koopkrachtberekeningen. Inzetten op de begeleiding naar werk van tenminste één van beide partners lijkt de eerste stap op weg uit de armoede. Bovendien blijkt een klein baantje van de andere partner veel meer op te leveren dan alleen het maandelijks bruto inkomen: fiscaal houdt een stel meer over als beide partners parttime werken dan als één persoon fulltime werkt.⁴

Echter, het blijft voor gemeenten een lastige opgave om alle tekorten te compenseren. Een structurele oplossing zal, indien politiek gewenst, vanuit het Rijk moeten komen. Een aanzet hiervoor is gegeven in de Miljoenennota voor 2018: voor de bestrijding van armoede onder kinderen is landelijk 100 miljoen euro uitgetrokken, waarvan 85 miljoen naar de gemeenten is gegaan. Dit geld is onder meer bedoeld om schoolreisjes, sportles en muziekles voor kinderen uit arme gezinnen mogelijk te maken. Bovendien is in het huidige regeerakkoord opgenomen dat het kabinet extra middelen beschikbaar stelt voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede, in het bijzonder onder kinderen: het kabinet stelt hiervoor 80 miljoen ter beschikking (30 miljoen in 2018 en 25 miljoen in 2019 en 2020). Het merendeel van de middelen (90 procent) zal via een decentralisatie-uitkering beschikbaar worden gesteld aan gemeenten.

⁴ Zie hiervoor de WerkZorgberekenaar: <https://www.nibud.nl/beroepsmatig/werkzorgberekenaar-helpt-keuze-meer-minder-werken/>

Bijlage 1 | Verantwoording uitgaven

Het Nibud gebruikt diverse bronnen voor de referentiecijfers. Hieronder volgt een korte verantwoording van keuzes en bronnen uitgesplitst naar het basispakket en de uitgaven voor sociale participatie. De bedragen in de begrotingen zijn de bedragen voor het jaar 2019.

De uitgavenpakketten worden in overleg met andere organisaties regelmatig aangepast. Zo gaan we er sinds 2014 van uit dat elk gezinslid vanaf 12 jaar een eigen mobiele telefoon heeft om op gebeld te worden.

Basispakket

Huur

Er is gerekend met een huur van 447 euro voor een- en tweepersoonshuishoudens en 530 euro voor meerpersoonshuishoudens.

Energie

Dit is 90 procent van de prijs van gemiddeld gebruik naar huishoudtype met een opslag voor huishoudens vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd (gasverbruik). Daarbij hanteert het Nibud de prijs van het gemiddelde verbruik.

Lokale lasten

Dit zijn de gemeentelijke- en waterschapshoeffingen verminderd met de eventuele kwijtschelding.

Telefoon, televisie en internet

Deze bedragen zijn gebaseerd op het bellen met een mobiele telefoon met een sim-only abonnement voor 100 tot 150 belminuten per maand zonder internetbundel, een basisabonnement voor internet en een basis digitaal televisie abonnement. We gaan er van uit dat iedereen in het huishouden van 12 jaar en ouder een eigen mobiele telefoon heeft.

Zorgverzekeringen

Dit betreft de nominale premie van de basis- en aanvullende verzekering inclusief een tandartsverzekering. Voor huishoudens die voldoen aan de voorwaarden zijn de tarieven voor de collectieve basisverzekering en de aanvullende verzekering (incl. tand) gehanteerd.

Overige verzekeringen

Dit betreft een aansprakelijkheidsverzekering, een inboedelverzekering en voor volwassenen in huishoudens onder de pensioengerechtigde leeftijd een uitvaartverzekering.

Onderwijs

Deze bedragen zijn gebaseerd op onderzoek van SEO, zoals gepubliceerd in de Schoolkostenmonitor. Het betreffen onder andere de vrijwillige schoolbijdrage, leermiddelen en gereedschappen, ICT-benodigdheden en kosten voor extra schoolactiviteiten.

Kinderopvang

Dit zijn de kosten inclusief de landelijke vergoeding die wordt gegeven. Voor een alleenstaande ouder gaan we er vanuit dat er op bijstandsniveau gebruik wordt gemaakt van een dagdeel per week in peuteropvang. Bij een hoger inkomen gaan we uit van 20 of 30 uur per week.

Vervoerskosten

Voor ieder lid van het huishouden zijn dit de kosten van een fiets en de kosten voor stads- en streekvervoer met de bus. Hierbij is uitgegaan van een beperkte hoeveelheid vervoer per maand. Voor huishoudens met zorgkosten zijn de kosten van een fiets niet meegerekend.

Uitgaven in verband met het verkrijgen of behouden van werk

We houden rekening met kosten in verband met werkgerelateerde kosten (vervoer, representatieve kleding). Hiervoor houden we een vast bedrag aan.

Kleding en schoenen

Deze bedragen zijn gebaseerd op het Nibud-basispakket voor kleding. Het gaat hierbij net als bij alle andere uitgavenposten om een goedkoop pakket met nieuwe artikelen.

Inventaris en onderhoud

Bedragen zijn gebaseerd op het Nibud-basispakket voor inventaris en onderhoud.

Niet-vergoede ziektekosten

In het basispakket zitten kosten die elk huishouden heeft. De kosten betreffen de huisapotheek met pleisters, aspirines e.d. plus het bedrag dat een huishouden maximaal kwijt kan zijn aan het eigen risico van de zorgverzekering.

Voeding

De bedragen zijn gebaseerd op de aanbevolen hoeveelheden voor een gezonde voeding van het Voedingscentrum en de prijzen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Was- en schoonmaakmiddelen

Dit is een bedrag per huishouden en een bedrag per persoon op basis van Nibud-onderzoek.

Persoonlijke verzorging

Er is uitgegaan van een bedrag per persoon op basis van Nibud-onderzoek.

Diversen

Dit is een bedrag per huishouden en een bedrag per persoon voor diverse uitgaven.

Pakket voor sociale participatie

Het bedrag dat overblijft nadat alle uitgaven uit het basispakket zijn gedaan, is bestemd voor vrije bestedingen.

Als voorbeeld heeft het Nibud in samenwerking met het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) een pakket aan uitgaven voor sociale participatie opgesteld. De uitgavenposten waar rekening mee is gehouden staan hieronder weergegeven evenals de richtbedragen voor deze uitgavenposten. Het gaat hierbij om een voorbeeld van een invulling van activiteiten. Bij vakanties/uitgaan kan ook gedacht worden aan andere activiteiten zoals het bezoeken van een museum of zwembad.

Uitgaven aan sociale participatie, bedrag per maand

	€
Contributies en abonnementen	
per kind 4 tot 12 jaar	11,50
per persoon vanaf 12 jaar	17,50
per huishouden	2,50
Bezoek ontvangen	
per persoon	9,00
per huishouden	11,50
Op bezoek gaan	
per persoon	6,00
Vakantie/uitgaan	
per persoon	17,50
per huishouden	23,50
Vervoer	
per kind 4 tot 12 jaar	2,50
per persoon vanaf 12 jaar	7,50

Bron: Hoff et al, SCP/Nibud, 2009, berekeningen Nibud, 2019

Bijlage 2 | Begrotingen

In de volgende tabellen zijn de begrotingen van de verschillende voorbeeldhuishoudens opgenomen. Bovenaan staan de inkomsten en daaronder de uitgaven aan het basispakket en aan sociale participatie. Het basispakket is verdeeld in vaste lasten, reserveringsuitgaven en huishoudelijke uitgaven. In de begrotingen zijn landelijke en lokale inkomensondersteunende maatregelen van de gemeente verwerkt. De uitgavenposten waar lokale tegemoetkomingen tegenover staan zijn aangeduid. De bedragen worden weergegeven in hele euro's, waardoor optellingen een euro te laag of te hoog kunnen lijken.

a. Alleenstaande

	100%	110%	120%	130%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1030	1133	1237	1340
zorgtoeslag	99	99	99	99
huurtoeslag	210	210	210	180
kinderbijslag	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag/ vergoeding gemeente	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	1339	1442	1546	1619
VASTE LASTEN				
huur	447	447	447	447
gas	78	78	78	78
elektriciteit	32	32	32	32
water	9	9	9	9
gemeentelijke heffingen	0 •	30	30	30
waterschapshoeffingen	0 •	14	14	14
telefoon, televisie, internet	55	55	55	55
zorgverzekering	131	131	131	131
overige verzekeringen	19	19	19	19
onderwijs	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2
vervoer	16	16	16	16
levensonderhoud anderen/betalingsverplichtingen	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
totaal vaste lasten	791	834	834	834
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	50 ••	50 ••	53	53
inventaris	65	65	65	65
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	6	6	6	6
eigen risico zorgverzekering	20	20	20	20
eigen bijdragen/betalen zorg	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	164	164	167	167
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	214	214	214	214
was- en schoonmaakmiddelen	4	4	4	4
persoonlijke verzorging	19	19	19	19
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	7	7	7	7
totaal huishoudelijke uitgaven	245	245	245	245
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1200	1244	1246	1246
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	139	199	300	373
SOCIALE PARTICIPATIE	76 ••	76 ••	93	93
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	63	123	206	279

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

- Verminderd met de kwijschelding
- Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

b. Alleenstaande oudere

	100%	110%	120%	130%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1224	1269	1385	1500
zorgtoeslag	99	99	99	99
huurtoeslag	212	212	212	168
kinderbijslag	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag/ vergoeding gemeente	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	1535	1580	1696	1767
VASTE LASTEN				
huur	447	447	447	447
gas	87	87	87	87
elektriciteit	36	36	36	36
water	10	10	10	10
gemeentelijke heffingen	28	30	30	30
waterschapshoeffingen	14	14	14	14
telefoon, televisie, internet	59	59	59	59
zorgverzekering	131	131	131	131
overige verzekeringen	13	13	13	13
onderwijs	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2
vervoer	14	14	14	14
levensonderhoud anderen/betalingsverplichtingen	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
totaal vaste lasten	841	843	843	843
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	50 **	50 **	53	53
inventaris	65	65	65	65
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	9	9	9	9
eigen risico zorgverzekering	20	20	20	20
eigen bijdragen/betalen zorg	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	167	167	169	169
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	214	214	214	214
was- en schoonmaakmiddelen	4	4	4	4
persoonlijke verzorging	19	19	19	19
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	7	7	7	7
totaal huishoudelijke uitgaven	244	244	244	244
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1252	1254	1256	1256
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	283	326	440	511
SOCIALE PARTICIPATIE	76 **	76 **	93	93
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	207	250	346	418

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

c. eenoudergezin met 2 jonge kinderen 1 & 3 jaar

	100%	110%	120%	130%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1030	1133	1237	1340
zorgtoeslag	99	99	99	99
huurtoeslag	264	264	264	264
kinderbijslag	147	147	147	147
kindgebonden budget	441	441	441	441
kinderopvangtoeslag/ vergoeding gemeente	267	1335	2002	2002
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	2248	3419	4189	4292
VASTE LASTEN				
huur	530	530	530	530
gas	99	99	99	99
elektriciteit	61	61	61	61
water	17	17	17	17
gemeentelijke heffingen	0 •	0 •	40	40
waterschapshoeffingen	0 •	0 •	23	23
telefoon, televisie, internet	55	55	55	55
zorgverzekering	131	131	131	131
overige verzekeringen	22	22	22	22
onderwijs	0	0	0	0
kinderopvang	278	1390	2085	2085
contributies en abonnementen	2	2	2	2
vervoer	16	16	16	16
levensonderhoud anderen/betalingsverplichtingen	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
totaal vaste lasten	1212	2324	3081	3081
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	101 ••	101 ••	103	103
inventaris	80	80	80	80
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	6	6	6	6
eigen risico zorgverzekering	20	20	20	20
eigen bijdragen/betalen zorg	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	230	230	232	232
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	275	275	275	275
was- en schoonmaakmiddelen	7	7	7	7
persoonlijke verzorging	42	42	42	42
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	13	13	13	13
totaal huishoudelijke uitgaven	336	336	336	336
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1778	2890	3649	3649
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	471	529	540	643
SOCIALE PARTICIPATIE	155 ••	155 ••	172	172
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	316	375	368	471

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

d. eenoudergezin met 2 oudere kinderen 12 & 15 jaar

	100%	110%	120%	130%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1030	1133	1237	1340
zorgtoeslag	99	99	99	99
huurtoeslag	264	264	264	264
kinderbijslag	210	210	210	210
kindgebonden budget	481	481	481	481
kinderopvangtoeslag/ vergoeding gemeente	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	2084	2187	2291	2394
VASTE LASTEN				
huur	530	530	530	530
gas	99	99	99	99
elektriciteit	61	61	61	61
water	17	17	17	17
gemeentelijke heffingen	0 •	39 •	40	40
waterschapsheffingen	0 •	23	23	23
telefoon, televisie, internet	63	63	63	63
zorgverzekering	131	131	131	131
overige verzekeringen	22	22	22	22
onderwijs	26 ••	26 ••	35 ••	62
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2
vervoer	49	49	49	49
levensonderhoud anderen/betalingsverplichtingen	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
totaal vaste lasten	1000	1062	1071	1098
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	126 ••	126 ••	140	140
inventaris	89	89	89	89
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	6	6	6	6
eigen risico zorgverzekering	20	20	20	20
eigen bijdragen/betalen zorg	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	264	264	278	278
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	441	441	441	441
was- en schoonmaakmiddelen	7	7	7	7
persoonlijke verzorging	57	57	57	57
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	13	13	13	13
totaal huishoudelijke uitgaven	518	518	518	518
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1782	1844	1868	1895
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	302	343	423	499
SOCIALE PARTICIPATIE	154 ••	154 ••	207	207
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	148	189	216	292

* Deze posten vallen onder het restpakket
Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven
• Verminderd met de kwijtschelding
•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

e. Paar zonder kinderen

	100%	110%	120%	130%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1472	1619	1766	1914
zorgtoeslag	192	192	166	131
huurtoeslag	210	210	169	104
kinderbijslag	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag/ vergoeding gemeente	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	1874	2021	2101	2149
VASTE LASTEN				
huur	447	447	447	447
gas	78	78	78	78
elektriciteit	51	51	51	51
water	13	13	13	13
gemeentelijke heffingen	0 •	40	40	40
waterschapshoeffingen	0 •	23	23	23
telefoon, televisie, internet	66	66	66	66
zorgverzekering	263	263	263	263
overige verzekeringen	28	28	28	28
onderwijs	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	3	3	3	3
vervoer	33	33	33	33
levensonderhoud anderen/betalingsverplichtingen	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
totaal vaste lasten	983	1045	1045	1045
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	101 ••	101 ••	105	105
inventaris	77	77	77	77
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	10	10	10	10
eigen risico zorgverzekering	40	40	40	40
eigen bijdragen/betalen zorg	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	251	251	255	255
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	390	390	390	390
was- en schoonmaakmiddelen	6	6	6	6
persoonlijke verzorging	38	38	38	38
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	10	10	10	10
totaal huishoudelijke uitgaven	444	444	444	444
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1677	1739	1743	1743
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	197	282	358	405
SOCIALE PARTICIPATIE	115 ••	115 ••	150	150
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	82	167	208	255

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

- Verminderd met de kwijtschelding
- Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

f. Ouder paar

	100%	110%	120%	130%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1686	1729	1886	2043
zorgtoeslag	192	192	167	144
huurtoeslag	214	214	214	184
kinderbijslag	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag/ vergoeding gemeente	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	2092	2135	2267	2371
VASTE LASTEN				
huur	447	447	447	447
gas	87	87	87	87
elektriciteit	57	57	57	57
water	15	15	15	15
gemeentelijke heffingen	40	40	40	40
waterschapshoeffingen	23	23	23	23
telefoon, televisie, internet	63	63	63	63
zorgverzekering	263	263	263	263
overige verzekeringen	15	15	15	15
onderwijs	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	3	3	3	3
vervoer	28	28	28	28
levensonderhoud anderen/betalingsverplichtingen	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
totaal vaste lasten	1040	1040	1040	1040
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	101 **	101 **	105	105
inventaris	77	77	77	77
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	13	13	13	13
eigen risico zorgverzekering	40	40	40	40
eigen bijdragen/betalen zorg	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	253	253	258	258
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	389	389	389	389
was- en schoonmaakmiddelen	6	6	6	6
persoonlijke verzorging	38	38	38	38
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	10	10	10	10
totaal huishoudelijke uitgaven	442	442	442	442
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1735	1735	1739	1739
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	357	399	527	631
SOCIALE PARTICIPATIE	115 **	115 **	150	150
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	242	284	377	481

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

- Verminderd met de kwijtschelding
- Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

g. paar met 2 jonge kinderen 1 & 3 jaar

	100%	110%	120%	130%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1472	1619	1766	1914
zorgtoeslag	192	192	166	131
huurtoeslag	264	264	223	158
kinderbijslag	147	147	147	147
kindgebonden budget	179	179	166	148
kinderopvangtoeslag/ vergoeding gemeente	267	267	267	266
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	2521	2668	2735	2763
VASTE LASTEN				
huur	530	530	530	530
gas	99	99	99	99
elektriciteit	70	70	70	70
water	19	19	19	19
gemeentelijke heffingen	0 •	40	40	40
waterschapshoeffingen	0 •	23	23	23
telefoon, televisie, internet	66	66	66	66
zorgverzekering	263	263	263	263
overige verzekeringen	29	29	29	29
onderwijs	0	0	0	0
kinderopvang	278	278	278	278
contributies en abonnementen	3	3	3	3
vervoer	33	33	33	33
levensonderhoud anderen/betalingsverplichtingen	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
totaal vaste lasten	1390	1453	1453	1453
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	145 ••	145 ••	150	150
inventaris	94	94	94	94
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	10	10	10	10
eigen risico zorgverzekering	40	40	40	40
eigen bijdragen/betalen zorg	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	312	312	316	316
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	396	396	396	396
was- en schoonmaakmiddelen	8	8	8	8
persoonlijke verzorging	61	61	61	61
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	15	15	15	15
totaal huishoudelijke uitgaven	481	481	481	481
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	2183	2246	2250	2250
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	338	423	486	514
SOCIALE PARTICIPATIE	194 ••	194 ••	229	229
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	144	229	257	285

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

h. paar met 2 oudere kinderen 12 & 15 jaar

	100%	110%	120%	130%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1472	1619	1766	1914
zorgtoeslag	192	192	166	131
huurtoeslag	264	264	223	158
kinderbijslag	210	210	210	210
kindgebonden budget	219	219	206	188
kinderopvangtoeslag/ vergoeding gemeente	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	2357	2504	2571	2601
VASTE LASTEN				
huur	530	530	530	530
gas	99	99	99	99
elektriciteit	70	70	70	70
water	19	19	19	19
gemeentelijke heffingen	0 •	40	40	40
waterschapsheffingen	0 •	23	23	23
telefoon, televisie, internet	74	74	74	74
zorgverzekering	263	263	263	263
overige verzekeringen	29	29	29	29
onderwijs	26 ••	26 ••	35 ••	62
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	3	3	3	3
vervoer	66	66	66	66
levensonderhoud anderen/betalingsverplichtingen	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
totaal vaste lasten	1179	1241	1250	1277
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	170 ••	170 ••	187	187
inventaris	103	103	103	103
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	10	10	10	10
eigen risico zorgverzekering	40	40	40	40
eigen bijdragen/betalen zorg	0	0	0	0
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	346	346	363	363
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	550	550	550	550
was- en schoonmaakmiddelen	8	8	8	8
persoonlijke verzorging	76	76	76	76
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	15	15	15	15
totaal huishoudelijke uitgaven	650	650	650	650
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	2175	2238	2263	2290
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	182	267	309	311
SOCIALE PARTICIPATIE	193 ••	193 ••	263	263
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	-11	73	46	48

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

i. Alleenstaande met zorgvraag

	100%	110%	120%	130%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1030	1133	1237	1340
zorgtoeslag	99	99	99	99
huurtoeslag	210	210	210	180
kinderbijslag	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag/ vergoeding gemeente	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	1339	1442	1546	1619
VASTE LASTEN				
huur	447	447	447	447
gas	78	78	78	78
elektriciteit	32	32	32	32
water	9	9	9	9
gemeentelijke heffingen	0 •	30	30	30
waterschapshoeffingen	0 •	14	14	14
telefoon, televisie, internet	55	55	55	55
zorgverzekering	154	154	154	154
overige verzekeringen	19	19	19	19
onderwijs	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2
vervoer	53 ••	53 ••	53 ••	53 ••
levensonderhoud anderen/betalingsverplichtingen	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
totaal vaste lasten	849	893	893	893
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	50 ••	50 ••	53	53
inventaris	65	65	65	65
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	6	6	6	6
eigen risico zorgverzekering	0	0	0	0
eigen bijdragen/betalen zorg	30 ••	30 ••	30 ••	52 ••
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	175	175	177	199
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	214	214	214	214
was- en schoonmaakmiddelen	4	4	4	4
persoonlijke verzorging	19	19	19	19
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	7	7	7	7
totaal huishoudelijke uitgaven	245	245	245	245
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1269	1312	1314	1336
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	71	130	231	282
SOCIALE PARTICIPATIE	76 ••	76 ••	93	93
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	-5	54	138	189

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

j. Alleenstaande oudere met zorgvraag

	100%	110%	120%	130%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1224	1269	1385	1500
zorgtoeslag	99	99	99	99
huurtoeslag	212	212	212	168
kinderbijslag	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag/ vergoeding gemeente	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	1535	1580	1696	1767
VASTE LASTEN				
huur	447	447	447	447
gas	87	87	87	87
elektriciteit	36	36	36	36
water	10	10	10	10
gemeentelijke heffingen	12 •	30	30	30
waterschapshoeffingen	12 •	14	14	14
telefoon, televisie, internet	59	59	59	59
zorgverzekering	154	154	154	154
overige verzekeringen	13	13	13	13
onderwijs	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2
vervoer	50 ••	50 ••	50 ••	50 ••
levensonderhoud anderen/betalingsverplichtingen	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
totaal vaste lasten	881	901	901	901
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	50 ••	50 ••	53	53
inventaris	65	65	65	65
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	9	9	9	9
eigen risico zorgverzekering	0	0	0	0
eigen bijdragen/betalen zorg	30 ••	30 ••	52 ••	52 ••
vrijetijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	177	177	201	201
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	294 ••	294 ••	294 ••	294 ••
was- en schoonmaakmiddelen	4	14 ••	14 ••	14 ••
persoonlijke verzorging	19	19	19	19
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	7	7	7	7
totaal huishoudelijke uitgaven	325	335	335	335
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1383	1413	1437	1437
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	152	167	259	330
SOCIALE PARTICIPATIE	76 ••	76 ••	93	93
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	76	91	165	237

- * Deze posten vallen onder het restpakket
Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven
• Verminderd met de kwijschelding
•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

Bijlage 3 | Overzicht saldo inkomsten minus uitgaven

Toelichting bij de tabel:

- De eerste twee kolommen (zwart) geven het netto inkomen weer en het verschil in netto inkomen tussen twee opeenvolgende inkomensniveaus.
- De volgende drie kolommen (blauw) hebben betrekking op het saldo na invulling van de noodzakelijke uitgaven in het basispakket. Hierbij is ook het verschil in het saldo tussen twee opeenvolgende inkomensniveaus weergegeven. En het verschil in bestedingsruimte op respectievelijk 110, 120 en 130 procent ten opzichte van die op bijstandsniveau.
- De laatste drie kolommen (groen) hebben betrekking op het saldo na invulling van de uitgaven uit het basispakket en het pakket voor sociale participatie. Ook hier zijn de verschillen weergegeven.
- Een negatief saldo op de maandbegroting is in rood weergegeven.
- Indien een hoger inkomen leidt tot minder bestedingsruimte (de zogenoemde armoedeval) dan is dit bij het betreffende inkomensniveau aangegeven met een rood pijltje:

inkomen				na basispakket			na basispakket en participatie		
%	netto inkomen	toename netto inkomen	toename t.o.v. 100%	saldo	verschil met voorgaande inkomens- categorie	verschil met 100%	saldo	verschil met voorgaande inkomens- categorie	verschil met 100%
a. Alleenstaande									
100%	€ 1.339			€ 139			€ 63		
110%	€ 1.442	€ 103	€ 103	€ 199	€ 60	€ 60	€ 123	€ 60	€ 60
120%	€ 1.546	€ 103	€ 206	€ 300	€ 101	€ 161	€ 206	€ 83	€ 143
130%	€ 1.619	€ 73	€ 279	€ 373	€ 73	€ 234	€ 279	€ 73	€ 216
b. Alleenstaande oudere									
100%	€ 1.535			€ 283			€ 207		
110%	€ 1.580	€ 45	€ 45	€ 326	€ 43	€ 43	€ 250	€ 43	€ 43
120%	€ 1.696	€ 115	€ 161	€ 440	€ 113	€ 157	€ 346	€ 96	€ 139
130%	€ 1.767	€ 71	€ 232	€ 511	€ 71	€ 228	€ 418	€ 71	€ 211
c. eenoudergezin met 2 jonge kinderen 1 & 3 jaar									
100%	€ 2.248			€ 471			€ 316		
110%	€ 3.419	€ 1.171	€ 1.171	€ 529	€ 58	€ 58	€ 375	€ 58	€ 58
120%	€ 4.189	€ 770	€ 1.941	€ 540	€ 11	€ 69	€ 368	↓ € -7	€ 52
130%	€ 4.292	€ 103	€ 2.044	€ 643	€ 103	€ 172	€ 471	€ 103	€ 155
d. eenoudergezin met 2 oudere kinderen 12 & 15 jaar									
100%	€ 2.084			€ 302			€ 148		
110%	€ 2.187	€ 103	€ 103	€ 343	€ 41	€ 41	€ 189	€ 41	€ 41
120%	€ 2.291	€ 103	€ 206	€ 423	€ 80	€ 121	€ 216	€ 27	€ 68
130%	€ 2.394	€ 103	€ 309	€ 499	€ 76	€ 197	€ 292	€ 76	€ 144
e. Paar zonder kinderen									
100%	€ 1.874			€ 197			€ 82		
110%	€ 2.021	€ 147	€ 147	€ 282	€ 85	€ 85	€ 167	€ 85	€ 85
120%	€ 2.101	€ 80	€ 227	€ 358	€ 76	€ 161	€ 208	€ 41	€ 126
130%	€ 2.149	€ 47	€ 275	€ 405	€ 47	€ 208	€ 255	€ 47	€ 173
f. Ouder paar									
100%	€ 2.092			€ 357			€ 242		
110%	€ 2.135	€ 43	€ 43	€ 399	€ 43	€ 43	€ 284	€ 43	€ 43
120%	€ 2.267	€ 132	€ 175	€ 527	€ 128	€ 171	€ 377	€ 93	€ 136
130%	€ 2.371	€ 104	€ 279	€ 631	€ 104	€ 275	€ 481	€ 104	€ 240
g. paar met 2 jonge kinderen 1 & 3 jaar									
100%	€ 2.521			€ 338			€ 144		
110%	€ 2.668	€ 147	€ 147	€ 423	€ 85	€ 85	€ 229	€ 85	€ 85
120%	€ 2.735	€ 67	€ 214	€ 486	€ 63	€ 148	€ 257	€ 28	€ 113
130%	€ 2.763	€ 28	€ 242	€ 514	€ 28	€ 176	€ 285	€ 28	€ 141
h. paar met 2 oudere kinderen 12 & 15 jaar									
100%	€ 2.357			€ 182			€ -11		
110%	€ 2.504	€ 147	€ 147	€ 267	€ 85	€ 85	€ 73	€ 85	€ 85
120%	€ 2.571	€ 67	€ 214	€ 309	€ 42	€ 127	€ 46	↓ € -28	€ 57
130%	€ 2.601	€ 29	€ 244	€ 311	€ 2	€ 129	€ 48	€ 2	€ 59
i. Alleenstaande met zorgvraag									
100%	€ 1.339			€ 71			€ -5		
110%	€ 1.442	€ 103	€ 103	€ 130	€ 60	€ 60	€ 54	€ 60	€ 60
120%	€ 1.546	€ 103	€ 206	€ 231	€ 101	€ 161	€ 138	€ 83	€ 143
130%	€ 1.619	€ 73	€ 279	€ 282	€ 51	€ 212	€ 189	€ 51	€ 194
j. Alleenstaande oudere met zorgvraag									
100%	€ 1.535			€ 152			€ 76		
110%	€ 1.580	€ 45	€ 45	€ 167	€ 15	€ 15	€ 91	€ 15	€ 15
120%	€ 1.696	€ 115	€ 161	€ 259	€ 91	€ 107	€ 165	€ 74	€ 89
130%	€ 1.767	€ 71	€ 232	€ 330	€ 71	€ 178	€ 237	€ 71	€ 160

ARMOEDE INDEX 2018 GEMEENTE BARNEVELD

Een cijfermatig overzicht van de omvang en samenstelling van de doelgroepen voor het gemeentelijke armoedebeleid over 2018 en het gebruik van inkomensondersteunende regelingen in de gemeente Barneveld.

Colofon

Opdrachtgever

gemeente Barneveld

Datum

Maart 2019

Auteur

Bert van Putten

KWIZ

Stavangerweg 23 - 5
9723 JC Groningen
050 - 5252473
contact@kwiz.nl

Uitgave

Deze publicatie is een uitgave van KWIZ B.V.. Het overnemen van cijfers en / of teksten is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze publicatie mag worden veeleelvoudigd en / of openbaar gemaakt worden in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming van KWIZ B.V..

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Aantal minimahuishoudens	3
2. Gebruik inkomensondersteunende voorzieningen	4
2.1. Regelingen voor het minimabeleid	4
2.2. Gebruik van de regelingen.....	4

Inleiding

Deze rapportage bevat een update van de cijfers met betrekking tot de doelgroep van het armoedebeleid van de gemeente Barneveld.

Over het jaar 2016 heeft KWIZ een onderzoek uitgevoerd naar de omvang en samenstelling van de doelgroep van het armoedebeleid. In vervolg op die rapportage heeft de gemeente Barneveld gevraagd om een update van deze cijfers over het jaar 2018.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van een door KWIZ ontwikkeld analysemodel. Deze Armoede index wordt samengesteld op basis van een combinatie van gemeentelijke gebruiksgegevens, geëxtrapoleerde CBS-gegevens en kengetallen op basis van ervaringscijfers bij andere gemeenten.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt de minimapopulatie van de gemeente Barneveld in beeld gebracht. In het tweede hoofdstuk gaan we in op het gebruik van minimaregelingen.

1. Aantal minimahuishoudens

De volgende tabel bevat een overzicht van het aantal en aandeel minimahuishoudens in de gemeente.

Tabel 1.1 Huishoudens naar inkomen in Barneveld met een laag vermogen

Inkomenspercentage	2018		2016	
t.o.v. Wsm	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Tot 100% Wsm	734	3,4%	777	3,6%
100% tot 110% Wsm	99	0,5%	80	0,4%
110 tot 130% Wsm	420	2,0%	358	1,7%
Subtotaal	1.253	5,8%	1.215	5,7%
Overig	20.248	94,2%	20.123	94,3%
Totaal	21.501	100,0%	21.338	100,0%

In de gemeente Barneveld moeten 734 huishoudens rondkomen van een inkomen op bijstandsniveau. Samen vormen zij 3,4 procent van alle huishoudens in de gemeente. Ten opzichte van 2016 is het aantal minimahuishoudens gedaald. Daarnaast zijn er 99 huishoudens met een inkomen tot 110 procent Wsm (2016: 80). Het aandeel van 3,9 procent huishoudens met een inkomen tot 110 procent Wsm ligt beduidend onder het landelijk gemiddelde. Het aantal huishoudens met een inkomen tussen de 110% en 130% Wsm is licht gestegen ten opzichte van 2016.

Tabel 1.2.1 Inkomensbron minimahuishoudens tot 110 procent van het Wsm

Inkomensbron	Inkomen tot 110%	
	2018	2016
Bijstand inkomen	65%	53%
Overig inkomen	16%	31%
AOW inkomen	19%	16%
Totaal	100%	100%

Tabel 1.2.2 Kenmerken minimahuishoudens tot 110 procent van het Wsm

Kerncijfers	Tot 110%	
	2018	2016
Aandeel kinderen op minimum	3,5%	3,6%
Huishoudtype		
Eénpersoons huishouden	54%	49%
Eénouder gezin	13%	12%
Paar met kinderen	19%	21%
Paar zonder kinderen	14%	18%
Totaal aantal huishoudens	833	857

Het aandeel eenpersoonshuishoudens is licht gestegen ten opzichte van 2016.

2. Gebruik inkomensondersteunende voorzieningen

Inwoners van de gemeente Barneveld met een laag inkomen kunnen een beroep doen op diverse voorzieningen om hun lasten te verlichten of het maatschappelijk participeren te versterken. In dit hoofdstuk gaan we nader in op het gebruik en bereik onder de doelgroep van deze regelingen.

2.1. Regelingen voor het minimabeleid

In dit overzicht beschrijven we de inkomensondersteunende voorzieningen die lokaal worden uitgevoerd. Deze voorzieningen hebben inkomensgrenzen die zijn afgeleid van het wettelijke sociale minimum dat voor ieder huishoudtype geldt. De volgende tabel geeft deze grenzen in procenten op basis van de situatie in het jaar 2018 weer.

Tabel 2.1.1 Inkomensgrenzen regelingen in 2018 en omvang doelgroep

Categorie	Inkomensgrens	Regelgeving
Kwijtschelding	100%	Rijksvoorwaarden van toepassing
Bijzondere bijstand	110%	Netto inkomen lager dan 110% bijstandsnorm
Individuele inkomenstoelage	110%	Netto inkomen in afgelopen drie jaar gemiddeld lager dan 110% bijstandsnorm
Collectieve zorgverzekering	130%	Netto inkomen lager dan 130% bijstandsnorm
Sport en cultuurregeling	110%	Netto inkomen lager dan 110% bijstandsnorm / schoolgaande kinderen t/m 17 jaar
Zwemles en abonnement zwembad	110%	Netto inkomen lager dan 110% / schoolgaande kinderen t/m 17 jaar bijstandsnorm
Schoolkosten regeling	120%	Netto inkomen lager dan 110% bijstandsnorm / schoolgaande kinderen t/m 17 jaar
Computerregeling	110%	Netto inkomen lager dan 110% bijstandsnorm / schoolgaande kinderen t/m 17 jaar

2.2. Gebruik van de regelingen

In de onderstaande tabellen staat per regeling de doelgroep, het gebruik en het bereik weergegeven. Het bereik wordt vergeleken met het bereik van 2016.

Tabel 2.2 Doelgroep en bereik per regeling

Categorie	Doelgroep	Gebruik	Bereik 2018	Bereik 2016
Kwijtschelding	734	697	95%	74%
Bijzondere bijstand	833	286	34%	27%
Individuele inkomenstoelage ¹	541	350	65%	67%
Collectieve zorgverzekering (volwassen personen)	1.718	950	55%	46%
Sport en cultuurregeling	833	206	40%	25%
Schoolkosten regeling	244	120	49%	37%

In het algemeen is het bereik van de regelingen in de afgelopen jaren sterk gestegen,

¹ De doelgroep betreft de huishoudens waarbij het inkomen in de afgelopen 3 jaar gemiddeld lager is dan 110% van Wsm. We gaan hier van de verhoudingen die we in 2016 hebben gevonden van het aandeel langdurige minima ten opzichte van alle minima (65%)

Tabel 2.3 gaat tot slot in op het gebruik van een aantal regelingen. Voor deze regelingen is het niet mogelijk de doelgroep te bepalen.

Tabel 2.3 Gebruik van regelingen

Categorie	Gebruik	Bereik 2016
Zwemles en abonnement zwembad	118	72
Computerregeling	41	39

Zelf
samen
GEMEENTE

Meedoen met een kleine beurs

Schoolkosten

- tegemoetkoming voor de indirecte schoolkosten (tas, fiets of schoolreisje)
- voor kinderen op basisschool, voortgezet onderwijs of vervolgopleiding tot en met 17 jaar
- De eerstvolgende aanvraagperiode is tussen 1 november en 1 februari

Computer en printer

- computer en printer
- voor schoolgaande kinderen van 8 tot en met 17 jaar
- 1 keer per 5 jaar aan te vragen

Sporten, muziek of culturele activiteit

- sporten, fitness of culturele activiteit (muziekles of dansles)
- lidmaatschap bij een vereniging in Barneveld voor kinderen en volwassenen
- ieder jaar aan te vragen

Sportkleding

- vergoeding voor sportkleding of muziekinstrument
- € 50 voor kinderen tot 12 jaar, € 75 voor kinderen van 12 tot en met 17 jaar
- € 25 voor volwassenen

Zwemles of zomerzwembadabonnement

- zwemles diploma A voor kinderen en volwassenen
- vergoeding voor het zomerzwembadabonnement tegen voorverkoopprijs

Aanvragen

- altijd via www.berekenuwrechtplus.nl. U heeft DigiD nodig
- hulp nodig? Neem contact op met het servicepunt Sociale Ondersteuning via telefoonnummer 14 0342 of kom langs bij de balie tussen 09:00 en 13:00 in het gemeentehuis